

Ceturtdiena, 2019. gada 24. janvāris, Nr. 2 (556) | Abonēšana 25628748, 67096393, e-pasts redakcija@izglitiba-kultura.lv

FOTO: no Daces Tumules personiskā arhīva

Kultūras pilī „Ziemeļblāzma” ir apskatāma Rīgas izglītības iestāžu vizuāli plastiskās mākslas konkursa „Gleznojumi uz zīda un stikla. Latvijas ainava” izstāde.

Lasiet 7. lpp. ►

FOTO: Ilze Brinkmane

Arī sociālo plašsaziņas līdzekļu un interneta vide veicina agresijas izpausmi un nespēju to kontrolēt, veicina vardarbību vienaudžu vidū un saskarsmē ar pieaugušajiem.

Lasiet 8. lpp. ►

Trīs aktuālie darbi: jaunais izglītības saturs, finansējums pedagogu algām un zinātnei

FOTO: Ieva Ābele, Saeimas administrācija

Artūra Krišjāņa Kariņa valdībā izglītības un zinātnes ministres amats uzticēts RTA profesorei, filoloģei, JKP biedrei Ilgai Šuplinskai.

IK DAIGA KĻANSKA

23. janvārī Saeima apstiprināja Krišjāņa Kariņa („Jaunā VIENOTĪBA”) valdību, kurā izglītības un zinātnes ministres amats uzticēts Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas (RTA) profesorei, filoloģei, Jaunās konservatīvās partijas (JKP) biedrei **Ilgai Šuplinskai**. Intervijā laikrakstam „Izglītība un Kultūra” viņa stāsta par jaunās valdības plānotajiem darbiem izglītības un zinātnes nozarē.

Kuri izglītības jomā ir trīs neatliekamie darbi, kas iekļauti valdības deklarācijā?

Ieejot Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM) un ieraugot pašreizējo situāciju, iespējams, kaut kas mainīsies, bet līdz šim, rakstot Ministru prezidenta amata kandidāta Krišjāņa Kariņa veidotās valdības deklarāciju un tiekoties ar izglītības darbiniekiem, ir skaidrs, ka viens no galvenajiem jautājumiem būs pārskatīt, meklēt un piesaistīt finansējumu, lai varētu izpildīt pagājušajā gadā valdības ap-

stiprināto pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku. Pēc Finanšu ministrijas teiktā, tam nepieciešami 40 miljoni eiro, kas 2019. gada budžetā nav paredzēti. Papildfinansējums ir nepieciešams jau ar šā gada 1. septembri.

Otrs aktuālais darbs ir jaunā kompetenču pieeja, kas mani interesē arī personīgi. Esmu sekojusi tās sabiedriskajai apspriešanai, bet, tā kā nestrādāju skolā, man ir virkne jautājumu. Es patiešām gribu redzēt, cik tālu projekta veidotāji ir tikuši. Ir labi, ka ir 100 pilotiskolu, ir labi, ka ap-

tuveni puse pedagogu ir iesaistītiursos. Saprotu, ka digitālo mācību līdzekļu rakstīšanas process nesokas tik raiti, kā gribētos. Taču reforma ir vajadzīga pēc būtības. Arī saturiski tā mani saista, jo tiek respektēta bērna iepriekšējā pieredze, ir izvēlēta holistiskā pieeja, kur bērns mācās ne tikai vienu mācību priekšmetu, bet redz un saprot kopsakarības. Man pašai problēma vienmēr ir bijusi iespējamās metodikas izvēle – tā, lai efektīvāk sasniegtu rezultātu. Strādāju RTA, kur valodas skolotāji

apgūst arī moduli „Latgalistika”, docēju kursā „Folkloras un literatūras didaktika” (manā kompetencē ir literatūras didaktika). Nevēlos strādāt ar materiālu, kas ir novecojis, tāpēc konsultējos ar kolēģiem, bet esmu redzējusi tikai eksperimentālās programmas līdz 9. klasei, taču mani visvairāk interesē vidusskolas posms – lai izprastu, kā veidot pāreju, kādas ir pamatatšķirības starp tradicionālo un kompetencēs balstīto pieeju.

Turpinājums 3. lpp. ►

REDAKCIJAS SLEJA

Daiga Kļanska,
laikraksta
„Izglītība un Kultūra”
galvenā redaktore

FOTO: no personiskā arhīva

Nozīmīgākais šīs nedēļas notikums ir Artura Krišjāņa Kariņa valdības apstiprināšana. 15 nedēļu (!) pēc Saeimas vēlēšanām beidzot ir izdevies vienoties par jauno valdību. Deklarācijā par A. K. Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību sadaļā par izglītību paustas šādas apņemšanās: turpināt izglītības satura reformu, ieviešot kompetenču pieeju mācību saturā („Skola 2030”), stiprināt pedagogu atbalsta sistēmu un mācību procesa pilnveidi; samazināt birokrātisko slogu pedagogiem; konsekventi nodrošināt kvalitātes kritēriju izpildi vidusskolā; izstrādāt un pieņemt grozījumus normatīvajos aktos, kas noteiktu kvalitātes kritērijus pamatizglītībā un kritērijus uzņemšanai vidējās izglītības pakāpē; skolu sistēmas optimizācijas procesā, risinot izglītības pieejamības un valsts drošības jautājumus, īpašu uzmanību pievērst Eiropas Savienības (ES) pierobežas skolu saglabāšanai, nodrošinot izglītības kvalitātes kritēriju izpildi; nodrošināt mērķtiecīgus un efektīvus ieguldījumus iekļaujošās izglītības īstenošanai un atbalstīt kvalitatīvas izglītības pieejamību bērniem ar īpašām vajadzībām, bāreņiem un bērniem no sociāli mazaizsargātām ģimenēm; veidot efektīvu pārvaldības modeli konkurētspējīgas profesionālās un pieaugušo izglītības attīstībai, profesionālās izglītības iestāžu kā nozares izcilības centru stiprināšanai, kā arī profesionālās izglītības prestiža celšanai; turpināt profesionālās izglītības satura reformu, nodrošinot pastāvīgu prasmju ieguves un pilnveides iespējas, ieskaitot darba vidē balstītas mācības, atbilstīgi darba tirgus vajadzībām; pilnveidot izglītības kvalitātes kritērijus visos izglītības līmeņos, augstākajā izglītībā izveidot grantus ārvalstu mācībaspēka piesaistei un sekmēt internacionalizācijas procesu ES oficiālo valodu telpā; paaugstināt pedagoga profesijas prestižu, stiprinot skolotāju mentoru institūciju, turpināt īstenot pedagogu profesionālās attīstības stratēģiju un sniegt atbalstu pedagogu sākotnējās izglītības attīstībai; turpināt palielināt pedagogiskā un akadēmiskā personāla atalgojumu un pilnveidot atalgojuma modeli, arī pirmskolas pedagogiem; turpināt pakāpeniski palielināt studiju vietas bāzes finansējumu; atbalstīt studējošos, stiprinot sociālo dimensiju augstākajā izglītībā; nodrošināt valsts budžeta finansējuma pieaugumu trīs pilāru modeļa efektīvai darbībai, starptautiski konkurētspējīgai, uz izcilību vērstai augstākajai izglītībai, veicinot digitalizāciju augstākajā izglītībā, kāpinot starptautisko sadarbību un konkurētspēju, panākot, ka vismaz viena universitāte iekļūst 500 pasaules labāko universitāšu skaitā; turpināt studiju fragmentācijas samazināšanu un nodrošināt augstskolas stratēģiskajai specializācijai atbilstīgu spēcīgu un pētniecībā balstītu studiju programmu attīstību un eksportspēju; panākt lielāku sadarbību, cilvēkresursu un infrastruktūras konsolidēšanu augstskolās, vienlaikus attīstot augstākās izglītības iestādes reģionos; spēcīnāt augstskolu kapacitāti, mainot akadēmiskā personāla karjeras attīstības sistēmu, sekmējot labākā akadēmiskā personāla, arī ārvalstu mācībaspēka, piesaisti un akadēmiskā personāla profesionālo kompetenču stiprināšanu; sekmēt stratēģisku pieeju pieaugušo izglītības sistēmas koordinētai attīstībai, uzlabojot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un veicinot nozaru izaugsmi, ilgtspēju un zaļo ekonomiku; atbalstīt jauniešu pilsoniskās aktivitātes un veicināt viņu iesaisti skolu, pašvaldību, valsts mēroga jautājumu risināšanā, kā arī palielināt jaunatnes politikas valsts programmas finansējuma apmēru.

Atliek vien novēlēt, lai jaunajai valdībai izdodas dzīvī īstenot kaut pāris deklarācijā ietvertos apņemšanos.

Šis ir pēdējais laikraksta numurs, kura saturu veidoju, tādēļ vēlos katram lasītājam pateikties par uzticību manis veidotajam laikrakstam. Šos gadus būt kopā ar jums – tā bija liela atbildība un gods, gan neklātienē, gan klātienē apmainoties ar idejām, viedokļiem, pieredzi. Sirsnīgs paldies jums par to!

LSPA jauns rektors

Publicitātes foto

15. janvārī Ministru kabinets par Latvijas sporta pedagogijas akadēmijas (LSPA) rektoru apstiprināja līdzšinējo zinātņu prorektoru, profesoru Juri Grantu, kurš amatā stājās 22. janvārī un akadēmiju vadīs turpmākos piecus gadus.

J. Grants ir studentu cienīts LSPA profesors kopš 1999. gada, zinātņu prorektora amatu pilda 10 gadus. 30 gadus garajā akadēmiskajā pieredzē veicinājis LSPA starptautisko pazīstamību un attīstījis sadarbību ar citām augstākās izglītības iestādēm Latvijā un citviet pasaulē. J. Grants ieguvis doktora grādu LSPA, pilnveidojies Stokholmas Izglītības institūtā, Kolumbijas Universitātē ASV, darbojies kā Latvijas Zinātņu padomes eksperts, bijis Latvijas Slēpošanas federācijas prezidents, pašlaik ir Baltijas Sporta zinātnes asociācijas viceprezidents, Latvijas Rekreācijas izglītības asociācijas valdes priekšsēdētājs.

Bērnu līdzsvara divritenis „Leg & Go” – pasaules līmeņa balva

Publicitātes foto

Cēsis bāzētā uzņēmuma SIA „Shaman Inventions” radītais bērnu līdzsvara divritenis „Leg & Go” atzīts par gada inovatīvāko un modernāko pilsētvides velosipēdu galvenajā veloindustrijas konkursā „Design & Innovation Award 2019”. „Leg & Go” atzinīgi novērtējusi starptautiska žūrija, savā kategorijā tas izcēlies ar augsto kvalitāti, unikālo funkcionalitāti un ilgtspējīgo dizainu.

„Leg & Go” ir Latvijā radīts koka velosipēds, kas transformējams astoņos dažādos veidos, tādējādi nodrošinot gan ilgtspējību, gan unikālu dizainu, kas ir īpaši svarīgi bērnu vecākiem. Daudzfunkcionālais līdzsvara ritenis par labāko tika atzīts kategorijā „Pilsētvides velosipēdi”. Žūrijas komandas sastāvā bija starptautiski žurnālisti, nozares eksperti un profesionāli testa braucēji, kas izmēģināja velosipēdu reālās dzīves situācijās un sniedza savu vērtējumu.

Mūža balva dejas mākslā – Uldim Šteinam

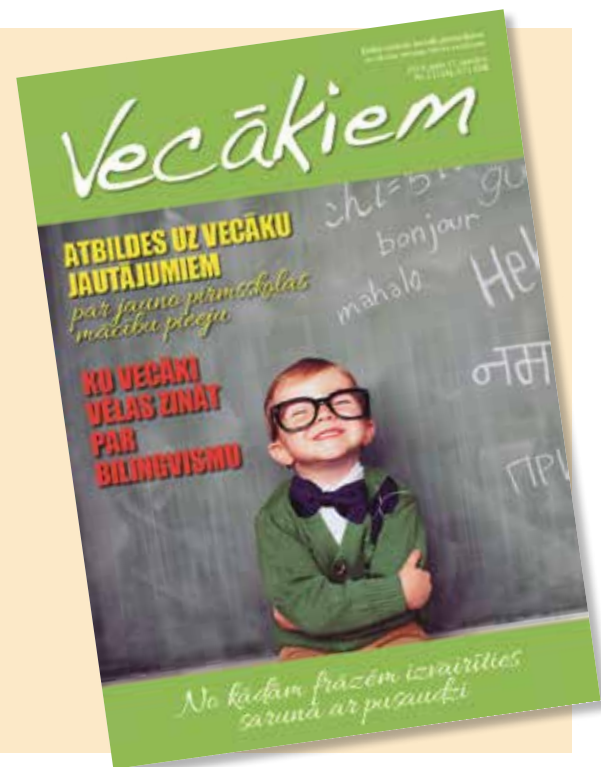
FOTO: no Ingridas Saulītes privātās kolekcijas

18. janvārī Kultūras ministrijā tika pasludināti jaunizveidotā nacionālās nozīmes apbalvojuma „Dejas balva” pretendenti 13 nominācijās un mūža balvas dejas mākslā saņēmējs – horeogrāfs, dejas pedagogs, vairākkārtējs Deju svētku virsvadītājs Uldis Šteins. Dejas balva ir Latvijas augstākais apbalvojums profesionālajā dejas mākslā – baletā, laikmetīgajā dejā, mūsdienu un skatuviskā tautas dejā.

„Iedibinot Dejas balvu kā augstāko apbalvojumu dejas mākslā, mēs izceļam deju kā nozīmīgu kultūras vērtību un apliecinām tās žanrisko daudzveidību un jaunrades potenciālu Latvijā. Šīs balvas 13 nominācijas pozitīvā veidā vairo konkurenci visos dejas žanros: izaicinās horeogrāfus veidot un dejotājus izpildīt izcilus jaunrades darbus, ceļot nozares prestižu,” balvas nominantu paziņošanas pasākumā norādīja kultūras ministre Dace Melbārde.

LAIKRAKSTA „IZGLĪTĪBA UN KULTŪRA” 17. JANVĀRA ELEKTRONISKAJĀ IZDEVUMĀ „VECĀKIEM”

- ◆ Atbildes uz vecāku jautājumiem par jauno pirmsskolas mācību pieeju
- ◆ Ko vecāki vēlas zināt par bilingvismu
- ◆ No kādām frāzēm izvairīties sarunā ar pusaudzi

IZGLĪTĪBA KULTŪRA

Laikraksts „Skolotāju Avīze” iznāk kopš 1948. gada 1. janvāra, kopš 1990. gada 1. janvāra – ar nosaukumu „Izglītība”, kopš 1994. gada 6. janvāra – ar nosaukumu „Izglītība un Kultūra”.

Nedēļas laikraksts „Izglītība un Kultūra” Izdevējs: SIA „AB konsultants” Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805 Latvijas Republikas UR masu informācijas līdzekļa reģ. apl. Nr. 000701313

Redakcijas adrese: Dzirnau iela 21 Rīgā, LV-1010 Tālr.: 67096393, e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv www.izglitiba-kultura.lv Galvenā redaktore: Daiga Kļanska Tālr.: 29 808301

e-pasts: daiga.klanska@izglitiba-kultura.lv Reklāma un mārketingas: e-pasts: reklama@izglitiba-kultura.lv Tālr.: 25628748, 67096393 Literārā redaktore: Zigrīda Purvīce e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv Datorgrafiķe: Linda Prātniece e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv

Iespiests tipogrāfijā „Mūkusalā”. Tirāža: 2000. Abonēšanas indekss: 1092

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz „Izglītību un Kultūru” obligāta. Publikācijas paustais viedoklis ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Trīs aktuālie darbi: jaunais izglītības saturs, finansējums pedagogu algām un zinātnei

Turpinājums no 1. lpp. ►

Piedalījos novadmācības kursa izstrādē un ievēroju lielas līdzības, piemēram, ir labi, ka ir mainīti pamatteksti, ir bērnam izprotamas tēmas – no tuvāk zināmā līdz mazāk zināmajam. Taču īsti neredzu modeli: kā skolotājs stundā strādā, kas ir paredzamais rezultāts, uz ko skolēnu sagatavo; pietrūkst precīzākas vērtēšanas sistēmas. Vai tā ir skolēna spēju un prasmju attīstīšana viņam optimālā līmenī? Manuprāt, diagnostikai tik un tā ir jābūt.

Kad tikos ar savas dzimtās Dagdas vidusskolas skolotājiem, viņi teica, ka reforma ir pieņemama, jau šobrīd dažādu priekšmetu skolotāji sadarbojas, saskaņo tēmas, bet visus uztrauc neziņa – kādam rezultātam skolēnus gatavo. Skolotāji priecājas, ka prasmes valodā vairs nav vērstas tikai uz gramatikas apguvi, kā tas ir patlaban. Klasē mācās dažādu tautību bērni, tādēļ tiek uzsvērta komunikatīvā prasme. Sekojot sava bērna pildāmajiem uzdevumiem 5. klasē, arī es dažkārt neizprotu, kādēļ tik ļoti tiek akcentēta tieši plika gramatika. Protams, vidusskolā ir jāprot rakstīt gramatiski pareizi, bet sākumskolas un pamatskolas posmā būtu jādiferencē skolēna spēju potence, jāpalīdz veidot izglītojamā individuālo domāšanas un rakstīšanas stilu, tad saprotamāka kļūst izvēle turpināt studijas un iegūt augstāko izglītību vai apgūt kādu amatu.

Vai, apgūstot tikai komunikatīvās prasmes, zaudētāji nebūs latvieši?

Nevar tā nepārprotami atbildēt. Šķiet, vieta tukša nepaliek, attīstās citas spējas, piemēram, digitālās prasmes, kas varbūt ir pat svarīgākas par pareizrakstības prasmēm. Kad runāju, pareizrakstību nepārbauda, svarīgi, vai ir saprotams teiktais, vai izteikumiem ir loģiska struktūra. Mūsdienās ir gana daudz tādu pienā-

“Taču neredzu modeli: kā skolotājs stundā strādā, kas ir paredzamais rezultāts, uz ko skolēnu sagatavo; pietrūkst precīzākas vērtēšanas sistēmas. Vai tā ir skolēna spēju un prasmju attīstīšana viņam optimālā līmenī?”

kumu un amatu, kur tieši komunikatīvā kompetence ir noteicošā.

Kad lasu Ministru kabineta noteikumu anotāciju, tad redzu pieminētos rezultātus – teikumu ir daudz, bet doma nav izprotama.

Tā, manuprāt, ir specifiskā juridiskā valoda.

Tā pat nav juridiskā terminoloģija, vien bezjēdzīgi garš apraksts, kas traucē uztvert galveno ideju, piemēram, ka centralizēto eksāmenu rezultāti matemātikā tiks ņemti vērā, izvēloties studijas jebkurā specialitātē.

Jūs minējāt saturu, bet kurš ir trešais svarīgais darbs?

Samazinātais zinātnes bāzes finansējums kopš 2007. gada nav atjaunots. Patlaban tam nopietnu uzmanību pievērš arī Jauno zinātnieku asociācija, Latvijas Zinātņu akadēmija, Rektoru padome, tāpat tiek runāts, ka jāpārskata kvalitātes kritēriji, pēc kādiem piešķir finansējumu.

No savas pieredzes varu teikt, ka, pateicoties spēcīgam humanitārā virziena kolektīvam RTA, līdz pat 2014. gadam varējām daudz paveikt, gan iedibinot starpdisciplinārus pētījumus, gan intensīvi sadarbojoties ar ārzemju kolēģiem, piedāvājot daudzveidīgus zinātniskus un populārzinātniskus rezultātus mūsu sabiedrībai. Tad sekoja studentu skaita kritums, ierobežojumi starptautiskā finansējuma saņemšanai reģionālajām augstskolām. Ja zinātniskā slodze ir 0,25, tad nav iespējas izdzīvot, lai kā vēlētos strādāt zinātnisko darbu. Lai uzrakstītu kvalitatīvu projektu, studenti ir nepieciešami ideju turpinājumam, rezultātu pēctecībai, tādēļ veidojas riņķa dancis. Var saņemt pētniecības grantus, apmierināt savas – pētnieka – ambīcijas, nozarē var atklāt fundamentālas parādības, bet, ja nav sadarbības partneru un netiek piesaistītas lielākas finanses un studenti, tad to nevar uzskatīt par būtisku sasniegumu un atzīstamu rezultātu.

Vai visi trīs šie jautājumi ir arī valdības deklarācijā?

Jā, kā arī iekļautas visas jomas, kas ir IZM pārziņā, piemēram, turpināt atbalstīt iekļaujošo izglītību, protams, domājot par finansējuma piesaisti.

Patlaban, ja klasē ir visdažādākie bērni, arī divi vai vairāki ar īpašām vajadzībām un skolotājs ir viens, nodrošināt kvalitatīvu mācību procesu visiem nav iespējams. Vai ir domāts, kā pilnveidot mācību procesu, nodrošināt skolotājam palīgu?

Šo problēmu definē mana partijas biedre Anita Muižniece – viņai ir pieredze darbā skolā,

“Augstskolās ir līdzīgi: dažkārt ir ļoti laba programma, bet pieteicies maz studentu – un tās slēdz, bet bieži vien ne pašā kvalitatīvākajā veidā pastāv programmas, kas ir populāras tāpēc, ka ir cieši saistītas arī ar atalgojuma iespējām darba tirgū. Tā ir nūja ar diviem galiem, jo attīstība nenotiek. Noteicošais nedrīkst būt kvantitatīvais.

viņa ir strādājusi arī jaunā satura izstrādē. JKP rindās ir daudz cilvēku, kas šo tematiku pēta un aktualizē. Ļoti ceru uz viņu atbalstu, bet arī pati redzu, ka iekļaujošā izglītība ir definēta dokumentos, vienlaikus realitātē šī aina ir vairāk nekā neskaidra.

Pastāvošais formāts ir graužošs gan bērniem ar īpašām vajadzībām, gan pārējiem. Savstarpējā komunikācijā novērojama arvien lielāka agresija, to paspilgtina arī agresīva satura īpatsvars plašsaziņas līdzeklās, ko bērni nekontrolēti skatās mājās utt., tā ka ir grūti zināt, kas notiek bērnu psihē.

Audzīnu pusaudzi un novēroju, ka arī viņa attieksme pret skolu nav visai pozitīva, sarunās mēģinu motivēt. Viņam ir spējas, bet darāmajam nesaskata jēgu.

Kas būtu jāmaina, lai nerastos šāda nepatika?

Bērni vairs nav vienkārši apsedzināmi solos. Salīdzīnu ar redzēto Starptautiskajā vidusskolā „Ekziperī”, kur 1. klases telpā ir izklāts ērts paklājs. Arī mana meita mājas darbus pildīja tikai uz grīdas, sākumā mēģināju protestēt, bet sapratu, ka bērni tagad ir pavisam citādi. Dēlu skolā mēģināja lauzt, liekot rātni sēdēt solā; starpbrīdī arī nākas sēdēt, jo skolā nav plašu gaitenju. Ko tas nozīmē aktīvam un vitālam bērnam? Viņš kādu laiku cietis, bet būs reize, kad uzsprāgs. Ja vēl visu laiku atkārtu arī vienmuļu tekstu...

Būšu starp tiem, kas iebildīs mācību procesā iekļaut bērnus ar sešu gadu vecumu, zinot, ka pār-

svarā viņus sēdinās skolas solos, radinās pie stingras disciplīnas, nevis ļaus radoši izpausties un saglabās dzirksteli acīs. Pagarinātā dienas grupa pārsvarā ir nodrošināta tikai 1. un 2. klasē, bet daudzi vecāki strādā, ekonomiskā situācija un citas iespējas ir ļoti atšķirīgas. Paaudzes ir mainījušās, un ir jāmaina arī darba metodes skolā. Skolotājs taču zināmā mērā ir izredzēts: viņš visu laiku ir starp jauniem cilvēkiem, kas dzirksti ar jaunām idejām un pasaules izziņāšanu.

Tas nozīmē, ka ir jāmaina pedagoģijas studiju programmas. Kas notiek šajā jautājumā?

Saprotu, ka darba grupas Latvijas Universitātē, Daugavpils Universitātē, RTA, Liepājas Universitātē izstrādā jaunas pedagogu izglītības programmas. Ļoti ceru, ka šogad būs rezultāts, un redzēsim, kādas ir šīs ieceres. Kā programmu direktore un docētāja pedagoģijas programmās arī esmu par to domājusi. Nav noslēpums, ka jau ilgāku laiku pedagoģiju izvēlas studēt ne tie talantīgākie skolēni. Nedrīkst turpināt praksi, ka pedagoga specialitātē uzņem tos, kas citās programmās nav iekļuvuši. Valsts līdzekļu ir tik, cik ir, un atalgojums ir smags jautājums, varbūt vienīgi ierēdniecībā tas ir labi nodrošināts.

Varbūt jāsāk pārdomāt arī modeli „nauda seko skolēnam”?

Deklarācijā esam ierakstījuši, ka šis modelis ir jāpilnveido. Pamatdoma – izejas materiāls (t. s. pamatvajadzību grozs) ir jānodrošina neatkarīgi no skolēnu skaita. Tāpat kā zinātnē, bāzes finansējumam ir jābūt, tad var sekot kā snieguma, tā attīstības finansējums. Patlaban bērns zināmā mērā ir kļuvis par tirgus preci.

Domāju, ir godīgi jāpasaka, ka bērns ir tirgus prece, tāpēc ir izteikta skolotāju atalgojuma nevienlīdzība.

Atalgojuma pārskatīšana ir dienaskārtībā, tas ietekmē pedagogu stabilitāti, izglītības vidi kopumā. Augstskolās ir līdzīgi: dažkārt ir ļoti laba programma, bet pieteicies maz studentu – un to slēdz, bet bieži vien ne pašā kvalitatīvākajā veidā pastāv programmas, kas ir populāras tāpēc, ka ir cieši saistītas arī ar atalgojuma iespējām darba tirgū, – jurisprudences, ekonomika, sabiedriskās attiecības. Tā ir nūja ar diviem galiem, jo attīstība nenotiek. Noteicošais nedrīkst būt kvantitatīvais.

Kāds ir jaunās valdības skatījums uz skolu tīkla sakārtošanu, vai to saista ar administratīvi teritoriālo reformu?

Visticamāk, tā arī būs. Skolu optimizācijas plānu iesāka

2017. gada rudenī, bet mani biedē, ka tas ir īstenots mehāniski – saskaitot kilometrus. Kad kartē vairs neredzi Viļānu, Baltinavas, Rugāju, Ezernieku vidusskolu, ir jāaizdomājas, vai tas darīts objektīvi vai kāds izpaudis savu varu un gribu, lai konsolidētu līdzekļus. Neatbildēts paliek jautājums, ko iegūst palicēji. Cilvēki pašvaldībās man jautā, kāds ir administratīvi teritoriālās reformas mērķis, vai viss ir pārdomāts, vai pakalpojumu grozs iedzīvotājam būs pieejams.

Profesionālajā izglītībā 2016. gadā tika paredzēts izstrādāt jaunu finansēšanas modeli, bet ir jau 2019. gads – un nekas vairāk par ziņojumu nav izstrādāts, nav pārskatītas programmu izmaksas. Ar pašreizējiem līdzekļiem profesionālās skolas nespēj segt izdevumus, jo daudzās ir modernas tehnoloģijas utt.

Uz šo jautājumu nemācēšu atbildēt, jo šo izglītības jomu redzu fragmentāri, bet, piemēram, Malnavā un Daugavpilī attīstība ir notikusi: ir sakārtota infrastruktūra, ir darba vidē balstītas mācības, laboratorijas utt. Vide ir kļuvusi pievilcīgāka, bet sabiedrībā joprojām nav klievēti mīti par tā saucamajām profenēm.

Valsts atbalsts būtu jāsniedz uzņēmējiem, kas iesaistīti darba vidē balstītu mācību nodrošināšanā.

Uzņēmējam jābūt ieinteresētam – tā ir iespēja sagatavot kvalificētu darbaspēku, tāpēc ka vidējās kvalifikācijas speciālistu pietrūkst. Motivācija varētu būt līgums un garantija, ka pieci labākie audzēkņi, kurus pats arī sagatavo, nākotnē būs viņa darbinieki. Kā tas notiek praksē, protams, ir cits jautājums.

Miljoni ir iztērēti pieaugušo mūžizglītībā, bet šķiet, ka bezjēdzīgi.

Patlaban IZM, Ekonomikas ministrijas un Labklājības ministrijas pārstāvji pārskata pieaugušo izglītības modeli, kurā iesaistīti mācību centri, bet vēl nav nekādas statistikas par rezultātu, vien nejaušības princips, veicot aptaujas. Pieaugušo izglītības jomai vēlos pievērst īpašu uzmanību tāpēc, ka finansējums tiek ieguldīts vērienīgs, diemžēl atdeve ir pieticīga.

Pats svarīgākais – esmu radusi cītīgi strādāt, sasniegt noteiktus rezultātus; to gribu redzēt arī IZM darbībā. Un gribu ticēt, ka Latvijas nākotnē – bērnus un jauniešus – ir iespējams redzēt piepildām savus talantus un savas prasmes un zināšanas ieguldām mūsu zemes dzīvesstāsta veidošanā. ■

Noskaidroti uzvarētāji algoritmiskās domāšanas konkursa „Bebr[a]s” Latvijas finālā

IK DAIGA KĻANSKA

19. janvārī Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Inženierzinātņu vidusskolā notika skolēnu algoritmiskās domāšanas konkursa „Bebr[a]s” Latvijas konkursa fināls. Starp Latvijas 100 labākajiem 5.–12. klases skolēniem tika noskaidroti uzvarētāji četrās grupās. Konkurss visā pasaulē notiek kopš 2004. gada, un šogad tajā pieteicās vairāk nekā 2,3 miljoni skolēnu no 63 valstīm, arī Latvijas. Konkursu Latvijā jau trešo gadu organizē Ziemeļvalstu lielākais biznesa IT uzņēmums „VISMA”.

„Konkurss „Bebr[a]s” palīdz bērniem no datoru lietotājiem kļūt par cilvēkiem, kas saprot to programmu darbošanās principus un nebaidās noticēt, ka viņi var ne tikai lietot datorprogrammas, bet arī tās radīt vai piedalīties to veidošanā. Ne visiem ir jākļūst par programmētājiem, tomēr ir vērtīgi zināt, kādi principi ir datoru pamatā,” akcentē SIA „Visma Enterprise” mārketinga un sabiedrisko attiecību vadītāja **Laura Brīvība-Dzenūška**.

„Viens dēls mācās 5., bet otrs – 7. klasē Rīgas 40. vidusskolā. Mazākajam pietrūka laika – uzdevumi bija rakstīti latviski, bet viņš vēl tik labi nepārvalda valodu. Centos palīdzēt iztulkot. Matemātika viņam veicas, bet žēl, ka uzdevumi nebija tulkoti arī krievu vai angļu valodā. Ne tik sekmīgais rezultāts viņu apbēdināja, jo parasti viņš ir ieguvis godalgotas vietas. Vecākais dēls jau trešo gadu apmeklē „Progmeistara” kursus, jo nopietni domā par nākotnes profesiju. Man pašai ir izglītība ekonomikā, bet patla-

ban esmu mājāsaimniece, audzinu trīs bērnus. Patīk, ka bērni piedalās konkursos, arī šis bija ļoti labs un interesants. To pamanīju portālā „E-klase” un ierosināju piedalīties. Tā ir iespēja viņiem iesaistīties, papildus risināt uzdevumus. Līdz šim viņi piedalījušies konkursā „Kenguru”, „British Bulldog”, „Russkij medvežonok”, matemātikas olimpiādē Rīgā un valsts atklātajā olimpiādē. Parasti rezultāti ir veiksmīgi. Ir vērts bērnus ieinteresēt, lai viņiem ir interese mācīties. Ir arī skolotā-

ji, kas sekmē bērnu piedalīšanos dažādos pulciņos,” stāsta **Žanna Čerņavska**.

„Konkursā „Bebr (a)s” piedalos jau otro gadu, interneta vietnē „E-klase” pamanīju reklāmu, un arī skolotāja ieteica piedalīties. Pirmā kārtā norit internetā, tā ka var izvēlēties brīvu brīdi un uzdevumus risināt mājās. Patīk, ka ir daudz uzdevumu īsā laika posmā, ka viss balstās uz ātru domāšanu un atjautību. Konkursos un olimpiādēs varu iepazīt savus konkurentus, pirmajās kārtās dalībnieku skaits ir ļoti liels. Ja esi iekļuvis otrajā kārtā, tad jau vari justies kā

uzvarētājs, apzinies, ka esi spējīgs un gudrs. 9.–10. klases grupā spēju izpildīt visus uzdevumus. Šogad jau ir grūtāk un divi uzdevumi palika neizpildīti, tomēr izdariju, ko varēju. 20 minūtēs jāizpilda 10 uzdevumu – ir zināms stress, bet ir ļoti interesanti. Mēs jau ikdienā risinām uzdevumus, kādi citās skolās varbūt ir kā papildu iespēja. Piedalos olimpiādēs matemātikā, fizikā, ķīmijā, nelieli panākumi gūti arī lingvistikas olimpiādē. Patīk eksaktās zinātnes, īpaši matemātika, mazāk programmēšana, varbūt īsti nepiesaista mācīšanas stils. Kādu profesiju izvēlēšos nākotnē, vēl īsti nezinu, tādēļ meklēju iespējas vasarā doties praksē, lai izzinātu, kas būtu piemērotākais,” stāsta Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas 11. klases skolnieks **Nauris Osis**.

„Šajā konkursā piedalījos arī pagājušajā gadā, bet īsti neveicās. Par konkursu skolotāja informēja visu klasi, un nolēmu mēģināt atkārtoti. Kā izrādījās, biju vienīgā no klases, kas iekļuva otrajā kārtā. Lai gan ir satraucoši, man ļoti patīk. No desmit uzdevumiem pusi gan neizrēķināju, bet izrēķināju tos, par kuru risinājumu piešķir piecus punktus. Man patīk piedalīties dažādos pasākumos, konkursos, jo iegūstu jaunu pieredzi. Tā arī uzskatu – galvenais ir piedalīties, nevis uzvarēt. Uzdevumu atrisināšanai ir vajadzīga loģiskā domāšana, un man tādi uzdevumi patīk. Piedalos matemātikas un valodu olimpiādēs. Pērn matemātikas olimpiādē ieguvu 2. vietu, šogad došos uz angļu valodas olimpiādes otro kārtu. Man ir nodoms iestāties Rīgas Valsts 2. ģimnāzijā un pēc tam studēt

Tartu Universitātē, bet sapnis ir strādāt NASA,” stāsta Natālijas Draudziņas vidusskolas 6. klases skolniece **Evelina Mickeviča**.

„Konkursā piedalos jau trešo gadu, bet tikai šogad tiku otrajā kārtā. Priecājos, ka nokļuvi šajā skolā, kur notiek konkurss. Tā ir jauna, moderni iekārtota, manuprāt, ikviens gribētu tādā mācīties. Nedaudz nožēloju, ka nemēģināju tajā iestāties, lai mācītos. Konkursa uzdevumi ļoti patīka, bija interesanti; žēl, ka nevarēja tos paņemt līdzi, jo visus nepaspēju pat izlasīt. Atrisināju apmēram pusi. Mēģināju nesatraukties, izbaudīt gaisotni, iegūt atkal jaunu pieredzi. Savu nākotni domāju saistīt ar inženieriju, ekonomiku, jo man padodas eksaktās zinātnes. Pati interesējos par dažādiem konkursiem un meklēju iespējas piedalīties tajos, piemēram, domāju par dalību AS „Latvijas valsts meži” Bioekonomikas skolas konkursā „Mežs

Latvijai. Nākamie 100”: tur jāveido plakāts, bet ideju vēl nav. Tāpat izmēģinu rakstīt esejas,” pārdomās dalās Ilūkstes Raiņa vidusskolas 12. klases skolniece **Ieva Isoda**.

„Par konkursu, protams, esmu dzirdējusi, skolēni ir piedalījušies, bet pirmo reizi manā praksē ir tik veiksmīgs rezultāts. Informāciju par konkursu uzzinām „E-klasē”, arī presē. Lai gan programmēšana ir algoritmiskā domāšana, šajā konkursā skolēni uzzina, ka programmēšana ir arī jautra. Bērnam nākas izdomāt visu to, ko dara robots. Pat bez programmēšanas iemaņām bērns iemācās algoritmiski, pareizi izdomāt, bet tas pārsvarā ir grūti, jo bērniem patīk domāt brīvi, nevis pakārtoti algoritmam. Pa-

līdz tas, ka uzdevumi patiešām ir interesanti. Tas, ka nezinām otrās kārtas uzdevumus, sagādā grūtības – neesam tiem iepriekš gatavojušies. No vienas puses, tas ir labi, jo bērns ierodas ar savām zināšanām, domā un pilda uzdevumus. Mēs, skolotāji, esam sagatavoti pirmajai kārtai un varam palīdzēt trenēties konkrētiem uzdevumiem, bet par otro kārtu nav pat nojausmas. Skolēni vēlas apgūt programmēšanu padziļināti, un šādi uzdevumi varētu palīdzēt, lai skolotāji labāk izprastu, ko un kā mācīt, lai viņi apgūtu algoritmisko domāšanu. Skolā trūkst reālu, dzīvei pietuvinātu uzdevumu, kad cilvēkam jāpieņem lēmums, ko darīt konkrētajā situācijā, bet te tādi bija. Arī pašai patīk tādos uzdevumos risināt. Jāatzīst, ka konkur-

sa otrajā kārtā visi ir līdzvērtīgā situācijā, tas ir godīgi. Skolā strādājam ar programmēšanas valodu „Java”, ir lego robotikas pulciņi, kur skolēni programmē ar aizrautību. Pozitīvi, ka lego robotikā izmanto blokus, nevis raksta programmu. Bērniem tas padožas, tādā veidā viņi programmē fantastiski, ģenerē idejas, vienīgi nedaudz bremzē algoritmiskās domāšanas trūkums. Ja programmēšana ir sasaistīta ar praktisku darbošanos, tad bērni visu var paveikt jau 3. klasē, kad vēl nav apguvuši pat zināšanas par leņķiem un grādiem, piemēram, viņi spēj izdomāt un izmērīt, lai robots pagrieztos par 90 grādiem. Salīdzinot: vidusskolā, kur programmē teorētiski, viss padožas daudz grūtāk. Kad pievienoju praktisku uzdevumu ar elektronikas elementiem – iedegas kāda lampiņa vai luksofors, tad sapratne rodas uzreiz. Skolēniem ir jāredz, kur teoriju izmanto praksē, tad arī nav problēmu ar motivāciju, viņi mācās. Nepieciešams praktisks lietojums, tad skolēni tam saskata jēgu, citādi neko nevaram gaidīt,” par savu pieredzi stāsta Ilūkstes Raiņa vidusskolas informātikas un programmēšanas pamatu skolotāja **Airita Šuksto**.

Konkursa „Bebr[a]s” finālā Rīgā piedalījās skolēni no skolām visā Latvijā: Aizkraukles, Cēsīm, Druvas, Ilūkstes, Jelgavas, Kokneses, Kuldīgas, Ķeguma, Limba-

žiem, Ozolniekiem, Rīgas, Rojas, Rūjienas, Salaspils, Saulkrastiem, Siguldas, Tukuma, Valmieras, Varakļāniem, Ventspils u. c. vietām. Konkursa pirmajā kārtā varēja piedalīties ikviens 5.–12. klases skolēns. Latvijā ar katru gadu konkursa dalībnieku skaits pieaug. Pirmajā kārtā rudenī piedalījās 17 574 skolēni (iepriekšējā gadā – 13 027). Pieaug arī skolu skaits: šogad konkursā piedalījās divreiz vairāk skolu nekā pērn – 481 (pērn – 205 skolas). Jāatzīmē, ka sadalījums starp meitenēm un puisiem konkursā ir ļoti līdzīgs visās vecuma grupās – apmēram 47 % meiteņu un 53 % puisi. Skolotāji katru gadu arvien aktīvāk piesaka savus skolēnus un klases, un tas priecē organizatorus. Kad tika sākta konkursa organizēšana Latvijā, pirmajos gados tajā piedalījās ap 1000 skolēnu.

Konkursa rezultāti

5.–6. klašu grupā:

1. vieta – Edgars Andersons, Druvas vidusskola;
2. vieta – Laura Šlosberga, programmēšanas skola „Learn IT”;
3. vieta – Ieva Lece, Jūrmalas Alternatīvā skola.

7.–8. klašu grupā:

1. vieta – Simona Kaščejeva, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija; Ansis Gustavs Andersons, Druvas vidusskola;
2. vieta – Jūlija Vaikute, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
3. vieta – Aleksandrs Vjaters, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija.

9.–10. klašu grupā:

1. vieta – Jānis Aveniņš, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija; Valts Vitums-Jaunzems, RTU Inženierzinātņu vidusskola;
2. vieta – Ingus Smotrovs, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
3. vieta – Ilmārs Štolcers, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija.

11.–12. klašu grupā:

1. vieta – Anete Valnere, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
2. vieta – Jēkabs Leinis, RTU Inženierzinātņu vidusskola; Nauris Osis, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija;
3. vieta – Pauls Purviņš, Āgenskalna Valsts ģimnāzija.

Uzvarētāji saņēma aizraujošas balvas, kuras pašiem būs jāuzbūvē, reizē izprotot ierīču uzbūvi un darbības principus: saliekamo radio, saliekamo fotoaparātu un ierīci, lai programmētu gaismu un veidotu savas spēles, animācijas un mākslas darbus. ■

Par vēlmēm, darišanu, daudziem maziem sprintiem un kuģiem

FOTO: no personiskā arhīva

„Kaut gan visi informācijas kanāli nenogurstoši vēsta, ka izglītības sistēmas reforma sākusies un kā drošs kuģis dodas uz priekšu, jebkurā laikā visai kuģa komandai jāvēro apkārt notiekošais,” atgādina Aija Tūna.

IK AIJA TŪNA

Speciāli „Izglītībai un Kultūrai”

Šajā gadu nomaiņas laikā sociālajos tīklos viens no populāriem novēlējumiem bija balstīts Kristofera Robina un Vinnija Pūka sarunas atstāstā, kas skan apmēram šādi: „Šodien sākas jauns gads!” Kristofers teica. „Vai tu esi apņēmies izdarīt kaut ko lielu?”

„Jā gan!” Pūks pasmaidīja. „Esmu nolēmis darīt visu, ko vien vēlēšos! Tas nebūs viegli, bet es ļoti centīšos!”

Cik dažāda ir cilvēku reakcija uz šo dialogu! Ne mazums ir to, kuriem „darīt, ko vien vēlēšos” viennozīmīgi nozīmē darīt ko neatļautu, nelietderīgu un visādi citādi aizdomīgu un sliktu. Kāpēc? Vai tāpēc, ka pašiem nav bijis iespējas (vai varbūt drosmes un prasmes) definēt savus pozitī-

“Pasaulei paveicies, ka šā cilvēka talants netika noslāpēts tikai tāpēc, ka skolas gados viņam bija grūtības iekļauties sistēmā – darīt to, tad un tā, kā bija paredzējuši skolotāji un izglītības sistēmas veidotāji.

vos mērķus un vēlmi tos sasniegt? Tāpēc, ka pārāk bieži aprāti un tad nu arī sapratuši – drošāk darīt to, ko kāds liek un sagaida, un vismaz skaļi neplānoties ar saviem paša plāniem un vēlmēm?

Citi, kaut arī to, visticamāk,

paši neapzinās un neparko neatzītu, ir aktīvi šādas dzīves pieejas praktizētāji. Iespējams, tāpēc, ka gadu skaita, vecāku statusa vai amata tiesību sniegtie varas instrumenti gluži nemanāmi iepatikušies, jo tā var panākt, ka pārējiem jādara tas, ko (un kā) šis cilvēks vēlas. Kaut arī to parasti neiedomājamies, „darišu visu, ko vien vēlos” ietver arī, piemēram, „likšu bērnam mācīties mūzikas skolā”, „neļaušu bērnu draugiem nākt uz mūsu mājām”, „uzlikšu pārbaudes darbu tad, kad kašķīga oma” vai „pateikšu viņai (viņam, viņiem) visu, ko par to vai šo domāju”. Jā, tā var kompensēt arī to, ka kāds cits līcis justies slikti, justies mazam un nenozīmīgam.

Vinnija Pūka apņemšanās – ar joku pieskaņu vai bez tās – ir par savas vērtības veidošanu, savu sapņu, vēlmju un mērķu definēšanu, kas nebūt nav viegls uzdevums. Cik daudzi no mums dāvanā saņēma kārtējo skaisto plānotāju ar aicinājumu ierakstīt savus jaunā gada mērķus! Izklusās labi, bet, kad jāķeras pie darišanas, – ups, cik bailīgi! Pat uzrakstīt, ko tad „es patiesi vēlos”, ir izaicinājums, jo tad vārds, kas sākumā, ir bijis – un nav īstu iemeslu, lai nesekotu darbība.

„Nevar saprast, no kura gala sākt”, „tas īsti nav atkarīgs no manis” un „visu jau nevar uzreiz” ir vienas no parocīgākajām atrunām. Bet izrādās, ka viedi cilvēki, kas kaut ko paveikuši, saka: dzīve un arī līdera darbība (vai esam uzņēmuma, projekta vai paši savas dzīves līderi) nav maratons, bet daudzu sprintu sērija. Ir jāsakopo visi spēki, visa uzmanība, visa griba kaut ko paveikt, lai katra no sprinta distancēm būtu sekmīga, bet tad nepieciešama atgūšanās un spēku atjaunošana. Nepieciešama ne tikai fiziskā, bet vispirms jau garīgā un emocionālā tehniskā apkope, kuras laikā saprotam, vai esam nonākuši tur, kur patiesi gribējām nokļūt, un vai ceļā uz mērķi esam rīkojušies gudri, godīgi un ilgtspējīgi. Spēja pašam apzināties, kad nepieciešama uzlādēšanās un tehniskā apkope, un tad to ne tikai gribēt, bet arī darīt – tas mums katram ļoti vajadzīgs. Citiem vārdiem sakot – apņemšanās „darīt, ko vien vēlēšos”. Lai pašam un citiem labums.

“Kaut gan visi informācijas kanāli nenogurstoši vēsta, ka izglītības sistēmas reforma sākusies un kā drošs kuģis dodas uz priekšu, jebkurā laikā visai kuģa komandai jāvēro apkārt notiekošais. Lai neuzskrietu uz sēkļa vai aisberga. Lai nepazaudētu pasažierus un kravu. Lai tas notiktu, ir ne tikai vērts, bet pat nepieciešams būt aktīviem un darīt to, ko vēlamies, – profesionāli, pilsoniski un personīgi.

Vienas un tās pašas likumsakarības patiesībā darbojas gan individu, gan organizāciju līmenī. Latvijas valstiskuma simtgadības kontekstā 2019. ir gads, kam, godinot jaunizveidotās valsts aizstāvēšanu pirms 100 gadiem un jaunizcīnīšanu pirms 30 gadiem, dots varonības vārds. Šis būtu lielisks laiks maz zināmu notikumu un faktu iepazīšanai, jo īpaši par to, kas notika ārpus Rīgas. Neatkarības kara 100. gadadienas kontekstā vēsturiski simboliska nozīme ir Liepājai, jo tieši tur pirms 100 gadiem, 7. janvārī, Latvijas Pagaidu valdība atradās uz tvaikoņa „Saratov”, iezīmējot Latvijas armijas izveidi un pieņemot mūsu valsts pastāvēšanai nozīmīgu un vēsturisku lēmumu – „aizstāvēt savu zemi līdz pēdējai iespējai”. Šogad dziļāk un personiskāk tiks stāstīts arī „Dvēseļu putena” stāsts. Tas ir kas vairāk nekā vēstures stundā apgūstamas tēmas; tas ir atspēriena punkts

šodienas lēmumiem un rīcībai, jautājumi par katra ieguldījumu savā un kopējā nākotnē. Un ne par Eiropas Savienības fondu reklāmu šeit runa, bet par gatavību darīt to, ko kāds patiesi vēlas, piemēram, nosargāt savu jaunizveidoto vai stabili pasaules kartē ierakstījušos valsti. Skolai un skolotājiem te atslēgas loma – radot iespēju sev un skolēniem izmantot to, kas visapkārt notiek. Ielaist dzīvi skolā. Iet dzīvē pašiem.

Pirms vairākiem gadiem viesojoties Latvijā, profesors Pīters Džarviss (*Peter Jarvis*), ievērojamais izglītības speciālists, vairāk nekā 40 grāmatu autors no Lielbritānijas, stāstot par savām ne pārāk gludajām skolas gaitām, teica: „Ne jau es cietu neveiksmi skolā. Skola cieta neveiksmi attiecībā pret mani.” Pasaulei paveicies, ka šā cilvēka talants netika noslāpēts tikai tāpēc, ka skolas gados viņam bija grūtības iekļauties sistēmā – darīt to, tad un tā, kā bija paredzējuši skolotāji un izglītības sistēmas veidotāji. Zinām vēl virkni tādu piemēru gan pasaulē, gan tepat, Latvijā, kad cilvēki guvuši sasniegumus – nevis pateicoties, bet par spiti tam, kā veicies un kas noticis skolā.

Kaut gan visi informācijas kanāli nenogurstoši vēsta, ka izglītības sistēmas reforma sākusies un kā drošs kuģis dodas uz priekšu, jebkurā laikā visai kuģa komandai jāvēro apkārt notiekošais. Lai neuzskrietu uz sēkļa vai aisberga. Lai nepazaudētu pasažierus un kravu. Lai tas notiktu, ir ne tikai vērts, bet pat nepieciešams būt aktīviem un darīt to, ko vēlamies, – profesionāli, pilsoniski un personīgi. Katram un visiem kopā. Šajā gadā vēl vairāk nekā iepriekšējā.

Šķiet, kādā pieturas punktā nonākuši arī mani pārnedeļas sprinti, veidojot neklātienes sarunas ar jums, cienītie lasītāji, ar šā laikraksta starpniecību. Paldies, ja mans rakstītais jūs uzrunāja! Paldies par labajiem vārdiem, ko esmu saņēmusi Latvijas malā! Būšu priecīga un pateicīga, ja sarunas turpināsies – tiekoties semināros, konsultācijās, konferencēs. Šajos laikos jau nav iespējams nesatīkties... ja vien ir vēlme ķerties pie darišanas. Lai mīgi mums visiem! Uz saziņu: aija.tuna@gmail.com! ■

Imanta Ziedoņa muzejs izsludina jaunrades konkursu

IK IK INFORMĀCIJA

Imanta Ziedoņa muzejs izsludinājis jaunrades konkursu „Ideju pavasaris”, kura laikā šogad 9.–12. klases skolēni no visas Latvijas aicināti kļūt par izglītības sa-

tura veidotājiem un iesniegt savas idejas inovatīvai mācību stundai muzejā. Pieteikumus konkursam „Ideju pavasaris” iespējams iesniegt līdz 8. martam.

Jaunrades konkurss „Ideju pavasaris” radīts, lai modinātu jau-

niešos radošumu caur darbu un paradoksiem – apvienojot šķietami nesavienojamo. Konkurss iespējams piedalīties un savu ideju īstenot gan individuāli, gan grupās (līdz četriem cilvēkiem), turklāt dalībnieku skaits no vienas skolas

vai klases ir neierobežots. Konkurss laikā izvēlētajiem labāko darbu autoriem būs iespēja ne vien īstenot savas idejas jau šajā pavasarī, aprīlī un maijā, sevis izvēlētajā Latvijas muzejā, bet arī piedalīties divu dienu radošajā vasaras nometnē

I. Ziedoņa muzejā Murjānos. Īpaša nometne paredzēta arī ideju izstrādē iesaistītajiem skolotājiem. Plašāka informācija un konkursa pieteikšanās anketa meklējama muzeja mājaslapā www.ziedona-muzejs.lv/lv/ideju-pavasaris. ■

Radošā darbnīca „Līnijas emocionālā daba”

IK KRISTIĀNA GRĪNBERGA

BJC „Daugmale” izglītības metodiķe mākslas jomā, interešu izglītības pedagoģe, Rīgas Jāņa Poruka vidusskolas vizuālās mākslas un kulturoloģijas skolotāja, Latvijas Universitātes Paula Stradiņa Medicīnas koledžas kultūras un mākslas pamatu pasniedzēja

Ar šo uzdevumu sēriju tiek piedāvāts pedagogiem un skolēniem kopīgs eksperiments – noskaidrot, vai līnija var būt emocionāla. Ierosme radusies vizuālās mākslas nodarbībās, ar katru gadu vairāk saskaroties ar bērnu grūtībām novilkt kvalitatīvu līniju, apvilkt līniju ap priekšmetiem, nelietot lineālu.

Mācot mākslas un kultūras vēsturi, novēroju negatīvu attieksmi pret moderno mākslu. Šāda attieksme sakņojas asociatīvās domāšanas neizpratnē. Nolēmu rīkoties līdzīgi pirmajiem cilvēkiem uz Zemes un pirmajiem abstrakcionistiem. Senākās cilvēku liecības uz klinšu sienām ir tā sauktie makaroni – paralēlu līniju sakopojums un cilvēka plaukstu nospiedumi gan pozitīvos, gan negatīvos attēlos. Abstrakcionists Vasilij Kandinskis (Василий Кандинский) centās izmantot līniju, lai notvertu mūzikas bezpriekšmetisko attēlu. Tāpēc nolēmu radīt uzdevumus, kas katram ļautu būt māksliniekam un justies gan kā pirmatnējam cilvēkam, gan mūsdienu māksliniekam vienlaikus.

Mērķis: izpētīt asociatīvās domāšanas un emocionālās attīstības veicināšanas iespējas.

Uzdevumi:

- ◆ atklāt bērniem līnijas emocionalitātes un mūzikas saikni;
- ◆ uzlabot līnijas novilkšanas prasmes;
- ◆ attīstīt abstraktas kompozīcijas izjūtu;
- ◆ atrast katram emocionālajam stāvoklim atbilstīgu līniju un krāsu;
- ◆ pārbaudīt, vai modernās mākslas izpratne uzlabojas.

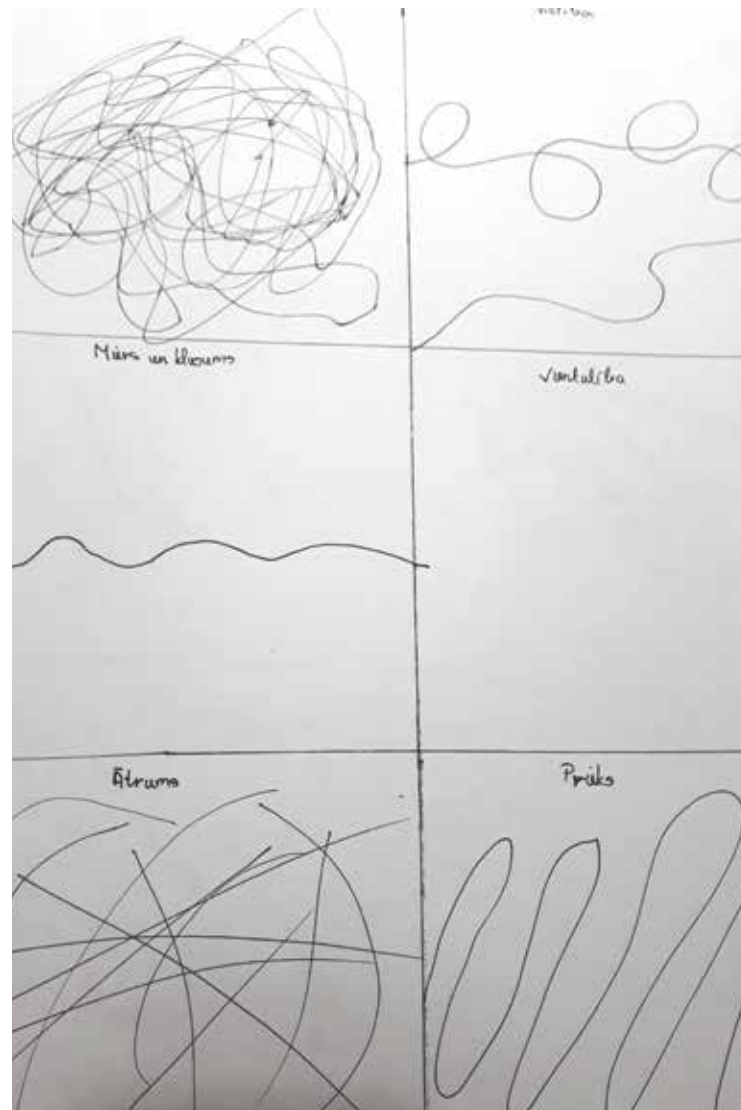
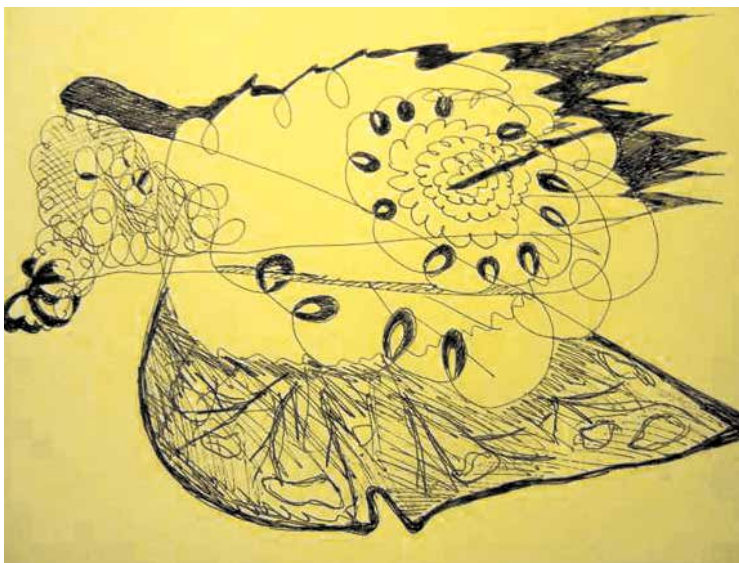
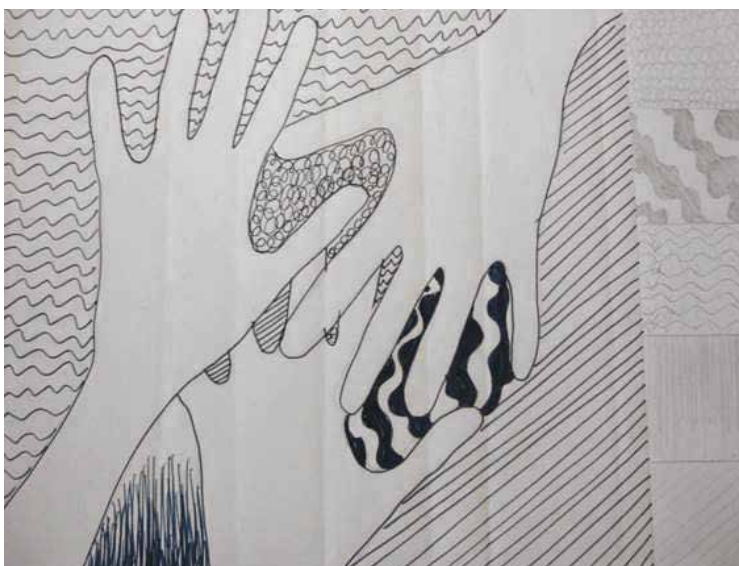
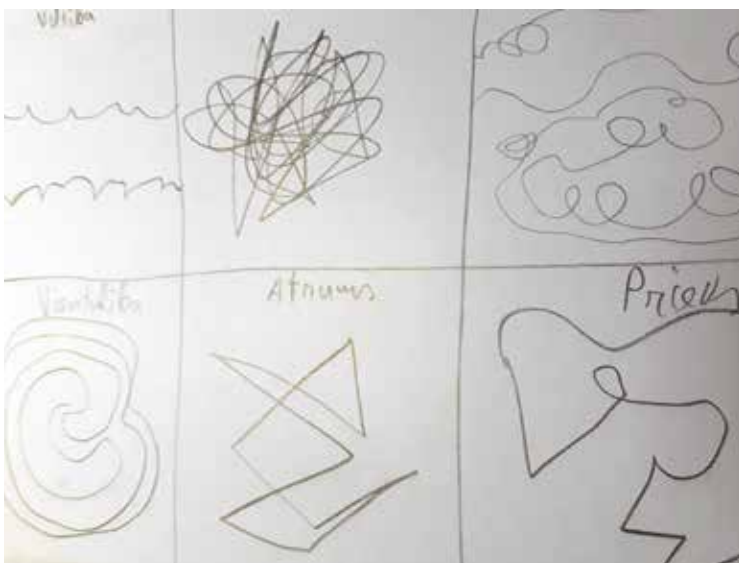
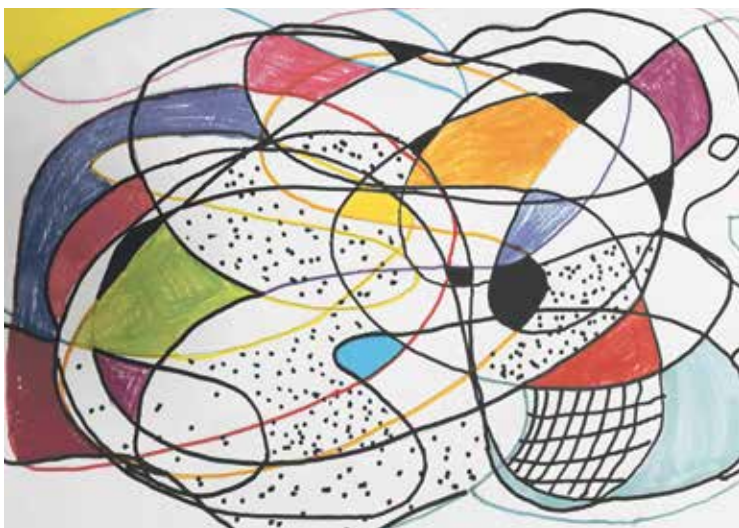
Izmantojamie materiāli: papīrs, pildspalva vai zīmulis, flomāsteri vai krāsainie zīmuli un mūzikas atskaņošanas iespējas.

Darba gaita

1. uzdevums

Abstraktas līnijas zīmēšana ar aizvērtām acīm dažādā muzikālajā pavadījumā. Klausoties mūziku, ar aizvērtām acīm zīmēt nejausu līni-

“Mācot mākslas un kultūras vēsturi, novēroju negatīvu attieksmi pret moderno mākslu.

ju režģi. Tad, atverot acis, to papildināt ar krāsu jeb grafiska klājuma laukumiem, kuru robežas nosaka iepriekš sazīmētais režģis. Iekļātot laukumus, izvēlēties dažāda lielum laukumus.

2. uzdevums

Konkrētu emocionālu stāvokļu un sajūtu attēlojums telpā un trajektorija uz papīra. Vispirms sadalām lapu sešās daļās un katrā lodziņā ierakstām savu emociju. Tad iztēlojamies, ka laukums ir telpas grīda un mums ar kustību ir jāparāda skatītājiem konkrētā emocija – kā etidē jeb mēmajā šovā. Tad zīmējam trajektoriju, pa kādu mēs katrā atšķirīgajā gadījumā pārvietotos.

3. uzdevums

Reālistisku, pazīstamu priekšmetu iesaistīšana abstrakto liniju uzdevumā. Apskatām un izanalizējam pirmatnējā perioda klinšu zīmējumus, tad apvelkam savas plaukstas kontūras, kā to darīja senais cilvēks, taču izkrāsošanai izmantojam dažādas faktūras un iepriekš apgūtās prasmes, zīmējot liniju režģi. Variējot uzdevumu, var sasaistīt, piemēram, tenisa raketi ar troksni kortos spēles laikā utt.

Secinājumi

Neatkarīgi no vecuma grupas uzdevums ir labi saprotams un rezultāti dažāda vecuma auditorijās ir ļoti līdzīgi. Ar šo uzdevumu palīdzību ir iespējams praktiski

Senākās cilvēku liecības uz klinšu sienām ir tā sauktie makaroni – paralēlu liniju sakopojums un cilvēka plaukstu nospiedumi gan pozitīvos, gan negatīvos attēlos.

pierādīt linijas, kustības, skaņas un krāsas savstarpējo saistību. Dinamisku liniju roka zīmē dinamiskas mūzikas klausīšanās laikā, līganu – lēnas un mierīgas. Var pazīt ātru un lēnu ritmu, pauzes.

Ievērojami uzlabojas modernās mākslas izpratnes rādītāji, ceļas pašapziņa, pazūd bailes izmantot zīmēšanu kā pašizteiksmes līdzekli, arī kustēties un izteikties auditorijas priekšā. Rodas prieks par zīmēšanu, un režģa aizpildīšana kļūst par izklaidi, gribas savu darbiņu nest uz mājām un pielikt pie sienas.

Novēlu visiem gūt gandarījumu un uztvert zīmēšanu kā eksperimentu ar nezināmu iznākumu! ■

Rīgas izglītības iestāžu konkursizstāde „Gleznojumi uz zīda un stikla. Latvijas ainava”

IK DACE TIMULE

BJC „Mīlgrāvis” direktora vietniece

Kultūras pils „Ziemeļblāzma” izstāžu zālē un vestibīlā blakus Rožu zālei no 7. janvāra līdz 25. februārim ir apskatāma Rīgas izglītības iestāžu vizuāli plastiskās mākslas konkursa „Gleznojumi uz zīda un stikla. Latvijas ainava” izstāde. Tajā eksponēti vairāk nekā 100 gleznojumi uz zīda un stikla.

Savus audzēkņus konkurssam sagatavoja 29 skolotāji no septiņām interešu izglītības iestādēm – mākslinieciskās jaunrades centra „Praktiskās estētikas skola”, bērnu un jauniešu centra (BJC) „Mīlgrāvis”, BJC „Rīgas skolēnu pils”, tehniskās jaunrades nama (TJN) „Annas 2”, pamatskolas „Rīdze”, bērnu un jauniešu vides izglītības centra „Rīgas dabaszinību skola”, BJC „Daugmale”, 14 vispārizglītojošajām skolām, vienas vispārizglītojošās skolas ar mākslas ievirzi – Oskara Kalpaka Rīgas Tautas daiļamatu pamatskolas, divām speciālajām skolām – Rīgas Valda Avotiņa pamatskolas–attīstības centra un Rīgas 5. internātpamatskolas–attīstības centra.

Mākslas konkursizstādē daudz dalībnieku

Konkursa mērķauditorija ir Rīgas izglītības iestāžu audzēkņi. Salīdzinot ar citiem BJC „Mīlgrāvis” organizētajiem konkursiem, kuros pārsvarā piedalās sākumskolas un pamatskolas vecuma audzēkņi, šajā mākslas konkursizstādē ir daudz dalībnieku tieši vidusskolas vecuma grupā. Tas ir saistīts ar sarežģīto zīda apgleznošanas tehniku: ir nepieciešama liela pacietība, daudz laika un prasmes veidot un īstenot darba kompozīciju.

BJC „Mīlgrāvis” ar Rīgas domes izglītības, kultūras un sporta departamenta atbalstu jau 14. rei-

“ Darbi ir gleznoti ar lielu prieku, jo Latvijas dabasskati ir daudzveidīgi un rosinoši. Konkursa dalībnieki varēja gleznot gan uz zīda, gan stikla

zi organizē Rīgas mēroga zīda apgleznošanas konkursu „Gleznojumi uz zīda un stikla”. Šogad konkursa tēma ir „Latvijas ainava”.

Sadarbība ar kultūras pili „Ziemeļblāzma” ir svarīga un nozīmīga, jo konkursa darbi tiek izlikti izstāžu zālē – kvalitatīvā vietā, kura ir paredzēta darbu eksponēšanai, tiek nodrošināts nepieciešamais inventārs, apgaismojums. Izstādi apskata daudzie kultūras pils „Ziemeļblāzma” koncertu un pasākumu apmeklētāji.

Darbu noformēšanas kvalitātei ir svarīga nozīme izstādes iekārtošanā un kopskatā. Šogad konkursam iesniegto darbu noformēšana bija veiksmīga. Lielākā daļa pedagogu ar saviem audzēkņiem jau ir piedalījušies iepriekšējos konkursos, tāpēc darbi tiek

rūpīgi sagatavoti eksponēšanai. Pedagogiem ir jāiegulda nopietns darbs, lai darbus pienācīgi noformētu.

Bērnu veidotajās ainavās – dabas mīlestība, rosinoši un spilgti tēli

Senajā un sarežģītajā zīda apgleznošanas tehnikā veidotie darbi ir koši un daudzveidīgi. Darbu kompozīcijas pamatā ir krāsu un kontūru spēle visdažādākajās variācijās – dekoratīvi laukumi, zīda glezniecībā raksturīgās spilgtās krāsas un maigas toņu pārejas.

Darbi ir gleznoti ar lielu prieku, jo Latvijas dabasskati ir daudzveidīgi un rosinoši. Konkursa dalībnieki varēja gleznot gan uz zīda, gan stikla un katrs ielikt savā ainavā noskaņu un krāsu prieku.

Bērnu veidotajās ainavās atspoguļojas dabas mīlestība, rosinoši un spilgti tēli. Vairums konkursam iesniegto darbu bija savdabīgi un mākslinieciski. Jāatzīst, ka svarīga nozīme ir skolotāja darba kvalitātei. Tas ir redzams, vērtējot iesniegtos darbus un apskatot izstādi.

Labākie skolotāji Rīgā šajās jomās ir Rīgas Juglas vidusskolas skolotāja Līga Barbara, Ziemeļvalstu ģimnāzijas skolotāja Agnese Rudzroga, O. Kal-

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments
Bērnu un jauniešu centrs „Mīlgrāvis”

Rīgas izglītības iestāžu vizuāli plastiskās mākslas konkurss

**GLEZNOJUMI UZ ZĪDA UN STIKLA
LATVIJAS AINAVA**

IZSTĀDE

07.01. – 25.02.2019.

Kultūras pils „Ziemeļblāzma”, Ziemeļblāzmas iela 36, Rīga

RĪGAS PAŠVALDĪBAS KULTŪRAS
IESTĀŽU APVIEPĪBĀ

paka Rīgas Tautas daiļamatu pamatskolas skolotāja Inguna Pavasare, Rīgas Natālijas Draudzības vidusskolas mākslas studijas „Raibulis” skolotāja Maija Purgaile, pamatskolas „Rīdze” skolotāja Marija Karkovska, BJC „Daugmale” skolotāja Ilze Rimicāne, TJN „Annas 2” skolotāja Sandra Dzilna, BJC „Rīgas skolēnu pils” skolotāja Aija Gagaine, Rīgas 15. vidusskolas skolotājas Jeļena Sidorenko un Diāna Platece-Brice.

Izstādē ir apskatāmi BJC „Mīlgrāvis” skolotāju Al-las Folkas, Ingridas Irbes, Arvja

Kantiševa un Daces Timules audzēkņu darbi.

Labāko darbu autoru apbalvošana

Labāko darbu autoru apbalvošanas pasākums notiks 25. februārī kultūras pils „Ziemeļblāzma” kamerzālē plkst. 16.00. Konkursa noslēguma pasākumā tradicionāli uzstājas mūsu kaimiņi – Augusta Dombrovska Mūzikas skolas audzēkņi, kuru sniegums šo notikumu padara svinīgāku un jaukāku.

Laipni aicināti apskatīt izstādi! ■

Agresija, vitalitāte, visatļautība, bēgšana no problēmām

IK ILZE BRINKMANE

Virsrakstā ir atslēgas vārdi, kuri izskanēja diskusijā „Bērnu tiesību un pienākumu īstenošana izglītības iestādes darba kontekstā”, kuru Rīgas 64. vidusskolā 17. janvārī organizēja Latvijas Izglītības vadītāju asociācija (LIVA). Motivācija tam bijusi ar Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību (LIZDA) kopīgs skatījums uz aktuālajām skolu darbības problēmām. Kopā ar vairāku bērnu tiesības uzraugošo iestāžu pārstāvjiem tika meklēti cēloņi pieaugošajai bērnu un skolu agresivitātei, risinājumi izglītojamo, pedagogu un izglītības iestāžu vadītāju fiziskajai drošībai, iespējamie varianti, kā nodrošināt profesionālo atbalstu pedagogiem, lai kvalitatīvi īstenotu iekļaujošo izglītību.

Dzirdētais lika secināt, ka speciālisti un skolu pārstāvji notiekošo vērtē un izprot diezgan atšķirīgi, droši vien savs viedoklis būtu arī vecākiem un pašiem bērniem.

Skolotāji gaida atbalstu

LIZDA vadītāja **Inga Vanaga** uzstājās ar prezentāciju „Pedagogs cienīgāka darba kontekstā” un sniedza nelielu ieskatu par 2016.–2018. gada pētījumu rezultātiem; tajos katru gadu aptaujāti ap 2000 skolotāju.

2016. gadā vairākums skolo-tāju secinājuši, ka viņu profesija būtu daudz pievilcīgāka, ja skolā būtu mazāk disciplīnas problēmu. Lielākās grūtības, ar kurām saskaras skolotāji, ir cieņas trūkums no skolēnu, viņu vecāku un izglītības politikas veidotāju puses, tāpat bērnu visatļautība, stress un profesionālā izdegšana. 2017. gada aptaujā secināts, ka darbu negatīvi ietekmē konfliktsituāciju risināšana un izglītojamo vecāku attieksme. 2018. gadā 1258 aptaujātie pedagogi izteikuši vēlēšanos saņemt lielāku emocionālu un individualizētu profesionālu atbalstu.

Pieaugušie bieži rīkojas neatbilstīgi

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas (VBTAI) Bērnu tiesību aizsardzības departamenta direktore **Renāte Alberga** uzrunu sāka no sava profesionālā skatpunkta: „Jēdziena „visatļautība” lietošana ir bēgšana no problēmas identificēšanas un risinājuma meklēšanas. Problēmsituācijas veidojas vidē, kur attiecībās nevalda savstarpēja cieņa, un tās saistītas ar disciplinēšanu.”

Speciāliste stāsta, ka pērn saņemta informācija par 320 iespējamajiem bērnu tiesību pārkāpumiem. 90 gadījumos veikta bērnu tiesību ievērošanas pārbaude, un vienā trešdaļā gadījumu ir notikusi vardarbība pret bērnu, bet tas

FOTO: Ilze Brinkmane

Diskusijas dalībnieki (no kreisās): Rīgas sociālā dienesta sociālā darba nodaļas vadītājas vietniece Inga Ozola, VBTAI Bērnu tiesību aizsardzības departamenta direktore Renāte Alberga, Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja Bērnu tiesību nodaļas vadītāja Laila Grāvere, IZM Izglītības departamenta direktors vietniece vispārējās izglītības jomā Ilze Seipule, Rīgas bāriņtiesas priekšsēdētājs Aivars Krasnogolovs, Izglītības kvalitātes valsts dienesta Uzraudzības departamenta direktora vietnieks Maksims Platonovs.

sākums ir agresija. „25 gadījumos uzsākta administratīvā lietvedība, un tas nozīmē, ka robežas ir pārkāpis pieaugušais, kurš vadījis procesa pārraudzību saistībā ar bērna disciplinēšanu. 15 situācijās lieta tiek turpināta, un tas liecina par gadījumu nopietnību,” norāda R. Alberga un piebilst, ka izglītības iestāžu darbinieki uz bērnu agresijas izpausmi reaģējuši ar aizskarošiem izteikumiem un aizskarošām darba metodēm.

„Mums katram piemīt agresivitāte, tā cilvēka būtībai ir dabīga, bet svarīgi, kā mēs katrs protam ar to dzīvot, kā to sevi pazīstam. Kad griežu maizi ar neasu nazi un, piemēram, šķēli neizdodas veiksmīgi nogriezt, sāk izpausties mana agresivitāte. Ja griežu ar asu nazi un tas izdodas viegli, tad smaidu un manī nav vērojamas agresijas izpausmes. Ikdienā līdzīgi notiek, kad veidojam saskarsmi ar bērnu. Ja aizrāda vienu, divas, trīs reizes – emocijas kāpj, agresija attīstās, bet, apzinoties, ka tam nav cēloniska sakara ar bērna rīcību, jāpiemīt cilvēcīgai un profesionālai spējai situāciju vadīt. Ikvienam pieaugušajam ir īpaša atbildība par bērnu, pieaugušajam ir ikviena procesa vadītāji un par to atbild. Ja ir neveiksmīgas situācijas, tad kritiski jāvērtē, ko izdarīju neatbilstoši. Nelietoju vārdu „nepareizi”, bet „neatbilstoši”: kādreiz ir jāpaiet pussolis preti, kādreiz ir jāpaklusē, kādreiz jāuzdod citāds jautājums,” stāsta bērnu tiesību aizsardzības speciāliste.

R. Alberga skaidro, ka bērnu un pusaudžu agresivitāti veido vide un nereti pirmskolas un skolas vidē viņi apgūst agresīvu uzvedību, kas pāriet vardarbībā. Speciāliste ir pārliecināta, ka arī sociālo plašsaziņas līdzekļu un interneta vide veicina agresijas izpausmi un nespēju to kontro-

lēt, veicina vardarbību vienaudžu vidū un saskarsmē ar pieaugušajiem.

„Bērnu uzvedības problēmas ir parādība, uz ko reaģējam, viņu disciplinējot, savukārt izglītības darbinieku argumentācija savai agresīvajai reakcijai ir bijusi visdažādākā, piemēram, nebija līdzī mācību piederumu, tāpēc 7. klases skolēniem visu stundu likts stāvēt kājās, 2. klases skolēniem – 15 minūšu,” stāsta R. Alberga. Pieaugušo agresiju izraisījusi skolēnu aktivitāte starpbrīžos, piemēram, skaļa mūzikas klausīšanās, kāda priekšmeta spārdīšana gaitenī, kur tā izraisījusi savstarpēju vardarbību – apsūkāšanos, grūstīšanos, aizskaršanu, veidojot nebeidzamu ķēdi. Taču skolēniem nav nodrošināta iespēja ne citādi aktīvi atpūties, ne pabūt vienatnē klusākā, bet speciāli iekārtotā lasītavā vai tml. Pirmsskolas izglītības iestādēs kā argumenti pieaugušo agresijai minēti šādi: negulēja dienu un trokšņoja, neēda ēdienu ēdienreizē u. c.

Speciāliste atgādina, ka aizskarošas darba metodes, kas tiek lietotas, lai disciplinētu bērnus, ir priekšmetu un lietu noņemšana, sišana ar priekšmetiem, raušana aiz matiem, aiz rokām, drēbēm. Pedagogi aizbaidinās, ka „tas darīts joka pēc”, „tas nostrādā” u. tml. Saglabājas tendence izraidīt no klases vai nodarbību telpas, liekot uzturēties atsevišķās telpās (tualetē, garderobē, guļamistabā).

„Bieži vien bērna rīcības vērtēšana tiek deleģēta pārējiem skolēniem, noniecinot sagādātos materiālus, veidotos un izpildītos darbus, izmēdot, izķemējot un ļaujot citiem par to smieties. Vēl viens riska faktors – izglītības iestāžu darbinieki savas attiecības risina bērnu klātbūtnē, savstarpējā saskarsmē lieto necenzētus vārdus

“ Arī sociālo plašsaziņas līdzekļu un interneta vide veicina agresijas izpausmi un nespēju to kontrolēt, veicina vardarbību vienaudžu vidū un saskarsmē ar pieaugušajiem.

u. tml. Ja pieaugušie rīkojas vardarbīgi, tas tikai veicina vardarbību bērnos,” uzsver R. Alberga, norādot, ka jaunākās paaudzes pedagogi bieži saziņā lieto pusaudžu leksiku un ir pārliecināti, ka tas ir stilīgi.

Speciāliste iesaka, kā novērst negatīvās situācijas:

- ◆ nostiprināt zināšanas par bērnu vecumposma īpatnībām;
- ◆ apzināt pieaugušo un bērnu vērtību atšķirību;
- ◆ veidot līdzvērtīgas attiecības;
- ◆ būt lietišķiem.

„Bieži novērots, ka pieaugušais bērnu uztver kā nastu, nevis sadarbības partneri, neuztver kā subjektu, par kuru ir īpaša atbildība. Neveidojas līdzvērtīgas, bet pakārtotas attiecības – priekšnieks un padotais, kad visā ir jāpakļaujas. Ar šādu attieksmi neviens process nebūs pozitīvs,” pārliecināta saka R. Alberga. Viņa atgādina arī par vecāku kompetenci – mācību piederumu, apģērba un apavu nodrošinājumu; informēšanu par bērna individuālajām vajadzībām (ēšana, gulēšana, saskarsme u. c.).

R. Albergas rekomendācijas, „kā labsajūtā un samērīgi dzīvot”, piemēram, ir koleģiāla mācību procesa novērošana un skats no malas: tad skolotājs gūst apstipri-

nājumu tam, kā vērtējis situāciju un bija plānojis rīkoties; viņasprāt, nav labi un atbilstīgi pedagogam vienam risināt problēmsituāciju. „Svarīga ir bērna privātuma respektēšana. Bieži pieaugušie ir visatļautīgi attiecībā uz bērnu, tas attiecas arī uz personisko mantu aizskaršanu. Protams, svarīga ir iestādes darbinieku, bērnu un viņu vecāku sadarbība. Mēs neviens un nekad šajā pasaulē nezināsim visas universālās zināšanas, bet, ja nezinām, tad gudra rīcība ir lūgt atbilstošu palīdzību,” secina R. Alberga.

Kāda ir skolēnu līdzatbildība

Diskusijas vadītāja LIVA viceprezidente un Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas direktore **Jana Jansone** mēģināja aktualizēt vārdu „atbildība” un dalībniekiem uzdeva jautājumu, kā palielināt skolēnu atbildību izglītības procesā un viņu līdzatbildību par savu nākotni.

Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Izglītības departamenta direktores vietniece vispārējās izglītības jomā **Ilze Seipule** atzina, ka atbildība ir palielināma un tas noteikts jaunajā pamatzglītības standartā un topošajā vispārējās vidējās izglītības standarta projektā. Viņa uzsvēra: „Skolēna līdzatbildība un atbildība par mācību procesu, pašvadīta mācīšanās, kompetences un caurviju prasmes, kas ietvertas jaunajā izglītības saturā, būs viens no tiem punktiem, kas nodrošinās skolēnu lielāku atbildību par mācību procesa rezultātu, par to, ko dara un saņiedz. Jau esošais normatīvais regulējums, Izglītības likums nosaka nepieļaut fizisku un emocionālu vardarbību, neapdraudēt savu un citu veselību, drošību un dzīvību, bet jautājums – kā tas īstenojas dzīvē, uz vietas – skolās un praksē. Protams, saskaramies ar daudzām problēmām, un ne visās skolās ir tik motivēti skolēni kā Siguldas Valsts ģimnāzijā vai Rīgas Valsts 1. ģimnāzijā. Varbūt dažās novadu un lauku skolās skolēnu līdzatbildību par mācību darba rezultātu nākas panākt lielākā papildu darbā, reizēm varbūt pat neizdodas. Pati ilgus gadus strādāju skolā, pieļauju, ka risinājums ir laiktīlīgs, līdz ideālam nav nemaz tik vienkārši nonākt.”

Rīgas Stradiņa universitātes Psihosomatikas medicīnas un psihoterapijas klinikas profesore **Dr. med. Gunta Ancāne** oponentēja – viņa ir pārliecināta, ka bērni nav atbildīgi par izglītības kvalitāti. Viņas domas par to, cik pamatotas ir skolotāju gaidas uz cieņas izrādīšanu, vai agresivitātes vietā drīzāk nav jālieto vārds „vitalitāte”, kā arī citu diskusijas dalībnieku pieredzes stāstus atspoguļosim nākamajā laikraksta numurā. ■

E-grāmata – efektīvs mācību līdzeklis matemātikā 4. un 5. klasei

IK MAIJA VĪTUMA

Mg. paed.

„Jūsu bērns matemātikā neko nesaprot, varbūt vajadzētu atstāt viņu uz otru gadu,” 3. klases matemātikas skolotāja teica manai kaimiņienei. Viņas meitiņai matemātikas pārbaudes darbos bija nesekmīgas atzīmes – 2 un 3. Nodiagnosticēju (noteicu un izmēriju) meitenes sasniegumus par 1.–3. klases matemātikas pamatjautājumiem. Izrādās, viņa nezināja reizināšanas tabulas sakarības. Bez to zināšanas nav prasmju dalīšanas tabulas izmantošanā, kā arī reizināšanā un dalīšanā ārpus tabulas, nemaz nerunājot par vienkāršākajiem teksta uzdevumiem. Kopā ar meitenes māmiņu, izmantojot dažādus izdala materiālus un metodes, panācām, ka bērns iemācījās no galvas reizināšanas un dalīšanas tabulas sakarības, kā arī galu galā beidza 3. klasi ar vērtējumu 5 (vidūvēji) matemātikā.

Apgāda „Zvaigzne ABC” elektroniskajās grāmatās ir ievietota Maijas Vītumas un Elīnas Faļkenšteinas grāmata „Diagnosticējošie darbi matemātikā 4. un 5. klasei” (Zvaigzne ABC ► e-Grāmatas ► Mācību izdevumi ► Matemātika). Pirmoreiz tiek publicēts diagnosticējošs instrumentārijs, kas paredzēts skolotājiem, skolēniem un viņu vecākiem, lai noteiktu 4. un 5. klases

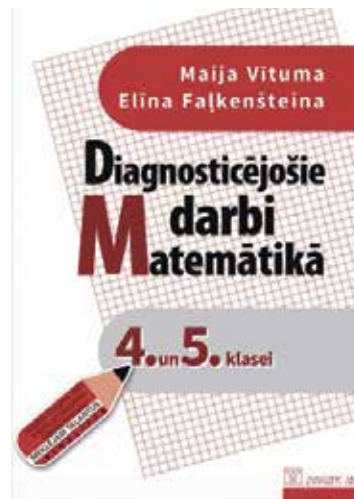
skolēnu mācību sasniegumus matemātikā.

Izdevuma elektroniskajā versijā ir iekļauti šādi materiāli:

- ◆ matemātikas **standarta prasības (pamatprasības vai sasniedzamos rezultātus) raksturojoši uzdevumi**, kas konkrētizē (autoru skatījumā) valsts pamatizglītības standarta prasības skolēnu mācību sasniegumiem, beidzot 3., 4. un 5. klasi. Iepazīstot dažādu autoru mācību grāmatas un metodiskos palīg līdzekļus 1.–6. klasei, ir redzams, ka matemātikas standarta prasības ir interpretētas dažādi – vairāk vai mazāk akcentējot atsevišķus jautājumus un to grūtības pakāpi. Arī skolotājiem ir sava izpratne par uzdevumu grūtības pakāpi, kas jāsasniedz attiecīgās klases robežlīmenī. Tā rezultātā nereti rodas skolēnu pārslodze vai arī standarta prasību neizpilde (Ko darīt ar skolēniem, kas slikti lasa? Lasīt viņiem priekšā? Taču konsultācijās šo skolēnu ir ne viens vien. Šos skolēnus var piesēdināt pie datoriem, jo e-grāmatā ir paredzēti visu ar tekstiem bagātāko pamatzināšanu audioieraksti. Pie šo uzdevumu numuriem ir uz zīmēti skaļruni, kas nozīmē to, ka, izmantojot rīkus lapas augšējā labajā stūrī, var atskaņot uzdevuma audioierakstu tik daudz reižu, cik nepiecie-

šams. Šos ierakstus sevišķi sekmīgi var izmantot skolēniem ar disleksiju. Tā skolēns, reizē klausoties un lasot, pilnveidotu ne tikai savas iemaņas apjēgtā lasīšanā, bet arī matemātikas uzdevuma nosacījumu un prasību izpratnē.);

- ◆ skolēnu mācību sasniegumus **diagnosticējoši darbi** par 1.–3., 4. un 5. klases kursu. Šie darbi ir izveidoti tādā formātā, lai tos izdrukātu un pavairotu katram skolēnam, turklāt rīki, kas iekļauti pie diagnosticējošajiem darbiem ekrāna labajā augšējā stūrī, ļauj tos izdrukāt ne tikai pa lappusēm, bet uzreiz pa variantiem, lejuplādējot PDF failus;
- ◆ skolotājiem un vecākiem tiek piedāvātas dažādu veidu **diagnosticējošās kartes** – elektroniskas diagnosticējošo darbu rezultātu kopsavilkuma tabulas. Skolotāji, izmantojot šīs kartes, var novērtēt reālo situāciju savā klasē, vecāki – sava bērna konkrētos sasniegumus salīdzinājumā ar darba aprobācijas rezultātiem. E-grāmatā ir pieejamas diagnosticējošo karšu sagataves, lai atvieglotu skolotāja darbu diagnostikas laikā: rīks ar plusa zīmīti ļauj lejuplādēt diagnosticējošo karti „Excel” tabulas veidā;
- ◆ **metodiskie ieteikumi** skolotājiem (arī padomi vecākiem) skolēnu raksturīgāko kļūdu

novēšanai. Diagnosticēt skolēnu mācību sasniegumus mēs daudz maz protam. Bet ko darīt tālāk, lai palīdzētu katram skolēnam novērst trūkumus zināšanās un prasmēs, mainīt vai pilnveidot viņa attieksmi pret mācību darbu? Kur ņemt laiku un materiālus skolēnu darba individualizēšanai mācību stundās un konsultācijās? E-grāmatā atbilstīgi diagnosticējošo darbu aprobācijas rezultātiem ir ietverts iespējami daudz izpratnes vingrinājumu, lai skolotāji (arī vecāki) tos varētu izmantot darbā ar katru skolēnu vai skolēnu grupu. Skolotājs vingrinājumus no e-grāmatas, izmantojot lappas labajā augšējā stūrī dotos rīkus, var lejuplādēt un izprintēt, tad kopēt, sagriezt un iz-

dalīt skolēniem atbilstīgi viņu mācību sasniegumu diagnostikai. Vairākiem vingrinājumiem ir pievienoti audioieraksti. Izpratnes vingrinājumi palīdzētu skolēniem sasniegt individuāli augstu rezultātu. Lai skolotājs operatīvi varētu pārbaudīt bērnu veikumu, gandrīz visiem vingrinājumiem ir dotas atbildes;

- ◆ **pamatprasības (sasniedzamos rezultātus) raksturojošo uzdevumu risinājumi un atbildes.** Tos, izmantojot rīkus, var lejuplādēt un izprintēt. Šīs lapas var piedāvāt individuālajam darbam skolēniem, kuriem ir labāki mācību sasniegumi. Tā, kamēr norit skolotāja darbs ar visu klasi, skolēni paši varētu pārbaudīt un pilnveidot uzdevumu risinājumus. Uzdevumu risinājumos ir iekļautas arī shēmas un shematiski zīmējumi, jo skolēniem lielas grūtības sagādā uzdevuma nosacījumu un prasību vizualizēšana.

E-grāmatā ietvertais izdevums ir gandrīz divas reizes lētāks nekā grāmata papīra variantā. Pēc e-grāmatas iegādāšanās un tās licences aktivizēšanas to lieto vienu gadu, izmantojot tiešsaistes mācību materiālu lietošanas vietni „Māconis” (maconis.zvaigzne.lv ► Pierakstīties). Katru e-grāmatas lappusi var lejuplādēt un izdrukāt. ■

RTU sveiks Latvijas labākos ķīmijas skolotājus

IK IK INFORMĀCIJA

25. janvārī plkst. 10.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātē (MLKF) Paula Valdena ielā 3/7 notiks ikgadējais seminārs ķīmijas un dabaszinību skolotājiem „Ķīmija kā prioritāte”. Semināra laikā pateicībā par ieguldījumu, sagatavojot vidusskolēnus ķīmijas studijām, tiks sveikti Latvijas labākie ķīmijas skolotāji.

Šogad Emīlijas Gudrinieces balvu, ko pasniedz Latvijas Zinātņu akadēmija (LZA), saņems Iecavas vidusskolas skolotājs Mihails Gorskis. Pārējo apbalvojumu ieguvēji: Laura Fjodorova no RTU Inženierzinātņu vidusskolas, Vita Bērleja no Ventspils 1. ģimnāzijas, Anastasija Jēgermane no Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledžas, Oļģerts Gūtmanis no Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas, Arina Zubkova no Rīgas Centra humanitārās vidusskolas, Pāvels Pestovs no Rīgas 72. vidusskolas, Evija Dance no Ķe-

FOTO: Toms Grinbergs, Latvijas Universitātes Preses centrs

Šogad Emīlijas Gudrinieces balvu, ko pasniedz LZA, saņems Iecavas vidusskolas skolotājs Mihails Gorskis.

vas vidusskolas, Agrita Veide no Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas, Nataļja Kirsanova no Rīgas 96. vidusskolas, Evi Kūriņa no Rīgas Valsts 3. ģimnāzijas, Sandis Veldze no Āgenskalna Valsts ģimnāzijas un

Jeļena Volkinšteine no Rīgas Ostvalda vidusskolas.

Seminārā SIA „Eco Baltia grupa” tehnoloģiju un inovāciju inženieris Raitis Kalniņš pastāstīs par atkritumiem un aprites ekonomiku, kā arī resursu pilnvērtīgu izmantošanu, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta vadošais pētnieks Jānis Rižikovs referēs par bērza tāss labajām īpašībām un izmantošanas iespējām, savukārt MLKF Funkcionālo materiālu tehnoloģiju zinātniskās laboratorijas vadošais pētnieks Andris Šutka ķīmijas skolotājus tuvāk iepazīstinās ar funkcionālajiem materiāliem vides un enerģētikas problēmu risināšanai.

Skolotājiem būs iespēja strādāt arī MLKF laboratorijās, tuvāk iepazīstot polimērus, to identifikāciju un pārstrādes iespējas, Latvijas mālu izmantošanu ūdens attīrīšanai no izšķīdušām organiskām vielām, masas apmaiņas procesus šķidrās vielās, pētīt elektrisko lauku, kā arī praktiski strādājot ar citiem zinātniskajiem

tematiem. Seminārā norisināsies arī Montessori darbnīca par Visu- ma veidošanos.

“Šogad pirmo reizi notiks arī skolēnu ZPD stenda referātu sesija. Tā dos iespēju gan skolotājiem, gan skolēniem ne tikai dziļāk iepazīt fakultātē risināmos zinātniskos tematus, bet arī veicinās sadarbību starp skolām un fakultāti, izstrādājot starpdisciplinārus projektus.

Šogad pirmo reizi notiks arī skolēnu zinātniskās pētniecības darbu (ZPD) stenda referātu sesija. Tā dos iespēju gan skolotājiem, gan skolēniem ne tikai dziļāk iepazīt fakultātē risināmos zinātniskos tematus, bet arī veicinās sadarbību starp skolām un fakultāti, izstrādājot starpdisciplinārus projektus. Šogad fakultātes laboratorijās 33 skolēni no Rīgas un Latvijas reģioniem izstrādāja 22 ZPD.

Semināru ķīmijas un dabaszinību skolotājiem RTU MLKF rīko kopš 1999. gada, un tā mērķis ir izteikt pateicību skolotājiem par ieguldīto darbu vidusskolēnu sagatavošanā studijām, padziļināt skolotāju zināšanas, kā arī veicināt skolotāju un RTU mācībspēka dialogu par dažādām nozares aktualitātēm.

Semināra programma: ej.uz/kimijaRTU_2019. Informācija: Gundega Preisa, RTU Ārējās komunikācijas nodaļas projektu vadītāja, tālr.: 67089134, 29828666, e-pasts: Gundega.Preisa@rtu.lv. ■

Vilcienos būs lasītavas un iespēja atklāt neiepazīto grāmatu pasauli

IK ILZE BRINKMANE

„Imants Ziedonis ir teicis, ka vēlme lasīt rodas no brīva laika, bet pārsvarā aizbaidināties, ka laika nav, mēs skrienam, skrienam, taču brīvs laiks var atrasties vilcienā, kad dodamies tālākā ceļā uz Siguldu, Rēzekni, Ogri, Dobeli. I. Ziedoņa muzeja bibliotēka sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku (LNB) un AS „Pasažieru vilciens” atklājusi pirmo lasītavu. Vagonā braucēji varēs pieiet pie grāmatu plaukta un izvēlēties sev tikamu ceļabiedru. Pirmās izvēlējamās grāmatas par ceļa tēmu, jo I. Ziedonis bija aizrautīgs ceļotājs, ticēja, ka ceļojot cilvēks kļūst bagātāks,” stāsta I. Ziedoņa muzeja Uzticības padomes locekle **Zanete Grende**. Ar trīs grāmatu plauktiem un vairākiem desmitiem grāmatu aprīkots vilciena sastāvs kopš 15. janvāra kursē visos dižvilcienu maršrutos. Īpašo lasītavas vilciena sastāvu pasažieri varēs pazīt pēc projekta uzlīmes vilciena vagonu ārpusē.

Atrod laiku lasīšanai

Starp pirmajiem pasažieriem īpašajā vilcienā ir arī Cēsu Jaunās pamatskolas un Cēsu pilsētas vidusskolas informātikas un matemātikas skolotājs **Andris Jenerts**. Uz jautājumu, vai daudz lasa grāmatas, jaunais skolotājs atbild: „Kad sanāk laiks. Šobrīd pie gultas esmu nolīcis un pamazām lasu Ulda Pilēna jauno grāmatu „(mans) uzņēmēja kods”. Pārsvarā lasu vasarā, bet literatūru

izvēlos vairāk lirisku un romantisku, mazāk par savu specialitāti, varbūt tādēļ, lai rastu līdzsvaru. Ir diezgan grūti pašam izvēlēties, ko lasīt, bet man ir labs draugs filozofs, kurš man iesaka. Viņam mājās ir liela bibliotēka, un pārsteidzoši, bet ieteiktās un iedotās grāmatas vienmēr trāpa desmitniekā,” atzīst Andris.

Kādas tēmas uzrunā? A. Jenerts pastāsta, ka U. Pilēnu dzirdējis kādā pasākumā un daudzas viņa atziņas iedvesmojušas, vairāk par tām patlaban mēģina uzzināt no grāmatas. Kas vēl nosaka grāmatu izvēli, vai, piemēram, vēlme rast atbildes uz nenoskaidrotajiem jautājumiem? „Grūti pateikt. Reizēm arī tā, bet reizēm – lai atslēgtos no ikdienas, gūtu jaunas emocijas, jo vienmēr var iegūt kaut kādas atziņas un ko vērtīgu. Pieļauju, ka, lasot vienu un to pašu grāmatu, dažādi cilvēki sev paņems pavisam ko atšķirīgu,” uzsver skolotājs un piebilst, ka jau skolas laikā daudz lasījis I. Ziedoņa darbus, piedalījies skatuves runas konkursos un vienmēr izvēlēties šā dzejnieka rakstīto, jo tuvs viņa pasaules redzējums. Laikam ne velti Andris ir saņēmis arī apbalvojumu „Laiks Ziedonim 2016” bērnu un jauniešu nominācijā „Rabarbers”, būdams vēl Siguldas pilsētas vidusskolas skolnieks, Siguldas novada jaunrades centra mehatronikas pulciņa idejas autors un konsultants.

Šovasar A. Jenerts atklājis lietuviešu rakstnieces Rūtas Šepetis daiļradi, grāmatā „Starp pelēkiem toņiem” viņa runā par sma-

Publicitātes foto

Projekts „Ceļā ar grāmatu” ir mēģinājums atgādināt, ka mainīgajā pasaulē ir vērtības, kas atrodamas ne tikai interneta vidē, – grāmata arī ir lielisks ceļabiedrs braucienā ar vilcienu.

gām tēmām, izsūtījumu. „Saista vēsturiski un dažādi notikumi, autoru skats uz tiem it kā no malas, jo pārsvarā visu redzam caur savu skatu punktu un pieredzi. Grāmatu lasīšana ir veids, kā uz visu paskatīties citādi, kā gara acīm kaut kur aizceļot,” saka A. Jenerts, norādot, ka Cēsu Jaunajā pamatskolā ir iedibināta tradīcija – visi vienu stundu lasa: gan vienu ieteikto grāmatu, gan katrs atrod savu.

Tālruni un datoru nomaina pret drukāto grāmatu

LNB Komunikācijas departamenta direktore **Ieva Gundare** atzīst, ka šī ir laba iespēja tuvināties lasītājiem, bet braucējiem –

„izkāpt ārā no saviem datoriem un telefoniem, lai iegrimtu citā, brīnišķīgajā grāmatu pasaulē”.

Pirmais maršruts, kurā 15. janvārī devies ar lasītavu aprīkots vilciena sastāvs, ir no Rīgas uz Siguldu, tā laikā pasažierus izklaidē fonda „Viegli” mūziķi **Goran Gora** un **Jānis Strupcāns** ar grāmatu lasījumiem un mūziku. Uzzinām, ka grāmatu krājumi tiks papildināti un ik pēc trim mēnešiem mainīti atbilstīgi dažādām tēmām un aktualitātēm, ir arī žurnāli u. c. izdevumi.

Netrūkst arī pārsteigumu – zem sēdekļiem pielīmētas nelielas lapiņas, uz kurām rakstīts īss domugrauds, piemēram, „Jūs arī varat darīt kaut ko no nebija”, bet es atklāju baltu neapstrastu

lapu... Tas sasaucas ar J. Strupcāna mudinājumu uz četrām minūtēm doties klusuma koncertā, neklausīties ne ārējos trokšņos, ne savos iekšējos – idejās, pārdomās, šaubās utt., bet pievērt uzmanību savai elpai, uz skaitli viens ieelpot, uz divi – izelpot, lai piedzīvotu apskaidrotu klusuma brīdi. Mūziķis Goran Gora ir pārliecināts, ka daudzi skolotāji labprāt savā stundā uzaicinātu Jāni, bet, protams, var izmēģināt paši organizēt klusuma koncertu, lai skolēni un paši neapmaldītos informācijas pārbagātībā.

Projekta „Ceļā ar grāmatu” īpašajos noteikumos ir uzsvērts, ka grāmata ir saudzējama: neplēš un neloki tās lapas, neizmē un neraksti grāmatā. Ja grāmatu paņem līdzī nejausi vai nespējot atrauties no lasītā, tad pēc grāmatas izlasīšanas tā jāatdod AS „Pasažieru vilciens” konduktoriem kontrolieriem jebkurā vilcienā.

Liene, kura jau pirms ilgāka laika studējusi Latvijas Kultūras akadēmijā zviedru valodu, sarunā atklāj, ka, braucot vilcienā uz mājām Līvānos, daudz lasījusi, rakstījusi kursa darbus. Varbūt kāds vilciena transportu atklās kā jaunu pārvietošanās veidu – un tam iemesls būs arī I. Ziedoņa pārliecība: „Un tāpēc pirmkārt ir ceļojuma tieksme – šī evolūcionārā pasaules griba pēc informatīvas barošanās. Ceļošana ir viens no pasaules uzturveidiem. Un ceļotājs ir spēka pienesējs, savedējs, stalkers, ekspeditors, locis, izlūks un kas viss vēl ne.” ■

Bibliotēkas e-grāmatas var lasīt caur viedierīci – un bez maksas

IK IK INFORMĀCIJA

Apnīcis gaidīt bibliotēkā grāmatu rindā, lai uzreiz izlasītu jaunāko latviešu bestselleru? Ja esi reģistrējies par lasītāju kādā no Latvijas publiskajām bibliotēkām, tagad varēsi lasīt 114 latviešu rakstnieku darbus bez maksas jebkurā vietā.

Lai izmantotu šo lasīšanas iespēju, vajadzēs tikai ierīci (datoru, viedtālruni, e-grāmatu lasītāju) ar interneta pieslēgumu. Aivara Freimaņa romāns „Katls”, Jāņa Ezeriņa „Stāsti un noveles”, Ingas Gailes šarmanti stilīgie detektīvromāni „Neredzami” un citi ir šo 114 grāmatu skaits.

Visās Latvijas pašvaldību publiskajās bibliotēkās 2019. gadā lasītājiem tiek piedāvāts jauns,

inovatīvs pakalpojums – „3td e-GRĀMATU bibliotēka” vietnē www.3td.lv. To nodrošina Kultūras informācijas sistēmu centrs (KISC) sadarbībā ar SIA „Tieto Latvia”, apgādu „Zvaigzne ABC” un publiskajām bibliotēkām. Kopš 7. janvāra ikvienam ir iespēja bez maksas lasīt latviešu autoru darbus e-grāmatas formātā tiešsaistē mobilajā ierīcē vai datorā. Tā ir kopīgi īstenota iniciatīva, lai veicinātu grāmatu lasīšanu mūsdienīgā un ērtāk pieejamā veidā.

„3td e-GRĀMATU bibliotēka” turpina publisko bibliotēku attīstības projektā „Trešais tēva dēls” (3td) uzsāktās aktivitātes. Projekta īstenošanas laikā Latvijas bibliotēkas tika apgādātas ar moderniem IT rīkiem un programmatūru, lai visiem Latvijas

iedzīvotājiem nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi informācijai un zināšanām. Izmantojot tehnoloģiju iespējas, mēs izvēlamies jaunus risinājumus un piedāvājam kvalitatīvu saturu bibliotēku lasītājiem. „3td e-GRĀMATU bibliotēka” ir vēl viens moderns un atraktīvs veids, lai uzrunātu lasītāju, veicinātu lasīšanas tradīciju un popularizētu latviešu literatūru, īpaši jaunatnes vidū,” uzsver KISC direktors **Armands Magone**.

„3td e-GRĀMATU bibliotēka” ir nākamais „Tieto Latvia” izstrādātās bibliotēku informācijas sistēmas „ALISE” attīstības solis sadarbībā ar projekta pasūtītāju KISC, jo mums ir svarīgi atbalstīt sabiedrībai nozīmīgus risinājumus. Mūsdienu lasītāji arvien vairāk izvēlas pašapkalpošanos

un jaunus e-pakalpojumus. Tādēļ esam gandarīti, ka patlaban no izmēģinājumu projekta sešās bibliotēkās esam nonākuši līdz jaunā pakalpojuma nodrošināšanai visās Latvijas publiskajās bibliotēkās, kuru lasītāji ir reģistrēti sistēmā „ALISE”, saka „Tieto Latvia” valdes priekšsēdētāja **Valērija Vārna**.

„Apgāds „Zvaigzne ABC” lasītājiem piedāvā iegādāties e-grāmatas kopš 2010. gada marta, tādējādi popularizējot darbu pieejamību jebkurā pasaules valstī. Esam ļoti gandarīti, ka privātās partnerības (SIA „Tieto Latvia” un apgāds „Zvaigzne ABC”) sadarbības un valsts institūcijas KISC atbalsta un ieinteresētības rezultātā ir tapis unikāls projekts, kas vēl vairāk veicinās lasīšanu. Priecājamies, ka valsts mērogā

nozīmīgo projektu sākam tieši ar latviešu autoru darbiem,” stāsta izdevniecības interaktīvo mācību materiālu izstrādes grupas vadītāja **Sintija Buhanovska**.

Lai kļūtu par „3td e-GRĀMATU bibliotēkas” lasītāju, ar publiskās bibliotēkas e-kataloga autorizācijas datiem (lietotājvārds un parole) jāveic reģistrācija vietnē www.3td.lv. Ja vēl neesat kļuvis par publiskās bibliotēkas lasītāju vai arī iepriekš neesat tajā izmantojis autorizācijas datus, varat vērsties jebkurā pašvaldību publiskajā bibliotēkā.

Turpmāk paredzēts ne tikai papildināt „3td e-GRĀMATU bibliotēkas” saturu ar jaunām e-grāmatām, bet arī attīstīt platformas izmantošanas iespējas, iekļaujot to vienotajā Latvijas e-pakalpojumu sistēmā. ■

KURSI, LEKCIJAS,
SEMINĀRI**25. janvārī**

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 10.00–13.00 notiks pedagogu profesionālās pilnveides supervīzijas skolu direktoriem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi „Rotaļdarbība pirmskolā bērna prasmju un lietpratības attīstīšanai” (1. grupa) pirmsskolas izglītības iestāžu skolotājiem.

28. janvārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 9.00–12.00 notiks kursi „Pedagogu un vecāku efektīva sadarbība pirmskolā” pirmsskolas izglītības pedagogiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi „Skolēna pašvadīta mācīšanās pamatskolā” (1. grupa) 5.–9. klases skolotājiem (2–3 pedagogu komanda no vienas skolas).

29. janvārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 9.00–15.00 notiks maksas kursi „Speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā izglītības iestāžu tehniskajiem darbiniekiem” (2. grupa) izglītības iestāžu tehniskajiem darbiniekiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi „Skolēna pašvadīta mācīšanās” 1.–6. klases pedagogiem.

30. janvārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 9.00–12.00 notiks kursi „Caurviju prasmju attīstīšana pirmskolā” pirmsskolas izglītības pedagogiem.

Rīgas Zolitūdes ģimnāzijā Ruses ielā 22 plkst. 9.30 notiks RIIMC organizēta metodiskā diena „Mācīt – lai palīdzētu!” vidusskolas latviešu kā otrās valodas skolotājiem.

4. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 9.00–12.00 notiks kursi „Bērnu emocionālā audzināšana” (1. grupa) pirmskolu skolotājiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 16.00–19.00 notiks kursi „Darba lapu veidošana lasītprasmes attīstīšanai pirmskolā un sākumskolā, izmantojot *Widgit* simbolu valodu” pirmsskolas un sākumskolas skolotājiem.

5. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 10.00–13.30 notiks supervīzija „Mūsdienīga līderība pirmskolā” (praktikums) pirmskolu vadītājiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.30–18.30 notiks kursi „Saskarsmes iemaņu attīstība krievu valodas (svešvalodas) stundās, pielietojot morfoloģijas likumus” krievu valodas (svešvalodas) skolotājiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 16.00–19.00 notiks kursi „Digitālās prasmes un (vai) digitālā caurvija mācību procesā 21. gadsimta prasmju attīstīšanai” 5.–9. klases skolotājiem.

Rīgas 34. vidusskolā Kandas ielā 4 notiks RIIMC organizēts pieredzes apmaiņas seminārs „Pieredze, gatavojoties centralizētajiem eksāmeniem latviešu valodā: „Mācīšanās darot”” latviešu kā otrās valodas skolotājiem.

6. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 9.00–12.00 notiks kursi „Caurviju prasmju attīstīšana pirmskolā” (1. grupa) pirmsskolas izglītības iestāžu skolotājiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–17.30 notiks kursi „Efektīva klases stunda” klašu audzinātājiem.

7. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi „Efektīva mācību stunda 5.–9. klase” 5.–9. klases pedagogiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks supervīzija vispārīzglītojošo skolu pedagogiem: atbalsts pārmaiņu laikā.

Rīgas Valda Zāliša sākumskolā Kalpaka bulvārī 34 plkst. 15.00–18.00 notiks RIIMC organizēti kursi „Sadarbība kā caurviju prasme pamatskolā” (1. grupa) 5.–9. klases skolotājiem.

Rīgas Kultūras vidusskolā Gaņību dambī 7 plkst. 15.00–18.00 notiks RIIMC organizēts seminārs par vērtēšanu (1. grupa) 1.–12. klases skolotājiem.

8. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 9.00–12.00 notiks supervīzija pirmskolu vadītājiem: atbalsts pārmaiņu laikā.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi „Rotaļnodarbība pirmskolā bērna prasmju un lietpratības attīstīšanai” pirmsskolas izglītības iestāžu skolotājiem.

11. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 9.00–12.00 notiks kursi „Vērtībizglītība pirmskolā” (2. grupa) pirmsskolas izglītības iestāžu skolotājiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi „Skolēna pašvadīta mācīšanās pamatskolā” 5.–9. klases skolotājiem (2–3 pedagogu komanda no vienas skolas).

12. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 14.30–17.30 notiks kursi „Pedagogu sadarbības veicināšana mācību procesa īstenošanā pirmskolā” (2. grupa) pirmsskolas izglītības iestāžu skolotājiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi

„Latviešu valodas gramatikas apguve vidusskolā” vidusskolas latviešu kā otrās valodas skolotājiem.

14. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi „Dizaina process no vajadzību apzināšanas līdz izstrādājuma pilnveidei” (2. grupa) mājturības un tehnoloģiju skolotājiem.

Rīgas Kultūras vidusskolā Gaņību dambī 7 plkst. 15.00–18.00 notiks RIIMC organizēts seminārs par vērtēšanu (2. grupa) 1.–12. klases skolotājiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.40–18.40 notiks kursi „Kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstīšana skolēniem” 5.–9. klases skolotājiem.

18. februārī

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 9.00–12.00 notiks kursi „Bērnu emocionālā audzināšana” (2. grupa) skolotāju palīgiem.

RIIMC Kaņiera ielā 15 Rīgā plkst. 15.00–18.00 notiks kursi „Programmēšanas pamatu apguve pamatskolā un vidusskolā, izmantojot C++” informātikas, programmēšanas un datorikas skolotājiem.

Tērbatas ielā 28 plkst. 14.00–17.00 Latvijas Autisma apvienības vadītāja Līga Bērziņa vadīs darbnīcu „Uzvedības problēmas sākumskolā: kā izprast? Kā palīdzēt?” (1. grupa) 1.–4. klases skolotājiem.

12. martā

Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Virtakas klasē un ekspozīcijā „Grāmata Latvijā” plkst. 9.00–15.00 notiks tālākizglītības seminārs par grāmatniecības vēstures tematiem vēstures, vizuālās mākslas, kulturoloģijas, latviešu valodas un literatūras, kā arī sākumskolas skolotājiem un klašu audzinātājiem. Seminārā būs iespēja gan noklausīties akadēmisku stāstījumu, gan piedalīties nodarbībā un radošajā darbnīcā. Semināra apmeklētājiem LNB izsniegs profesionālās pilnveides apliecības. Pieteikšanās: gramata.latvija@lnb.lv (link sends e-mail) vai 26420065. Dalība – bez maksas, bet vietu skaits ierobežots. Lūgums pieteikumā norādīt vārdu, uzvārdu un personas kodu (nepieciešams apliecību izsniegšanai), kā arī informēt par izvēlēto praktisko nodarbību.

KONKURSS

Līdz 31. janvārim

Lai pilnveidotu jauniešu iemaņas publiskās runas jomā, Rīgas Stradiņa universitāte (RSU) šo gadu ir uzsākusi ar īpašu konkursu „Mana apņemšanās Latvijai 2019!” 10.–12. klases skolēniem. Līdz 31. janvārim jāiesūta īsa runa videoformātā, ietverot tajā savu personīgo apņemšanos 2019. gadam un sasaistot to ar novēlējumu Latvijai, tās iedzīvotājiem. Labākos runātājus noteiks pieredzējuši žūrija, starp uzvarētā-

„Skola 2019”

Pedalīsimies kopā 25. starptautiskajā izglītības izstādē „Skola 2019” no 1. līdz 3. martam Ķīpsalā!

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” redakcija šai izstādei gatavo tradicionālo speciālizlaidumu „Ceļvedis Izglītībā”, kas iznāks 28. februārī. Speciālizlaidumā informēsim par izglītības iespējām pēc pamatskolas un vidusskolas, par apmaiņas programmām, studiju kredītiem, konsultācijām interesejošajā izglītības jomā.

Aicinām uz sadarbību ikvienu mācību iestādi un uzņēmumu, kas vēlas informēt sabiedrību par dažādām izglītības iespējām un mācību līdzekļiem, profesionālās pilnveides kursiem, mācību centriem, valodu apguvi, tālmācību. Informēšanas veidi — reklāmraksts vai reklāmas laukums ar logo, nosaukumu, varbūt moto, informāciju par piedāvātajām mācību iespējām, izglītības programmām, pakalpojumiem, gaidāmo atvērto durvju dienu norisi, kā arī darba laiku, mājaslapas adresi un kontaktinformāciju.

Ir iespējami dažādi reklāmas laukumu izmēri un izcenojumi.

Speciālizlaiduma paredzamā tirāža — līdz 5000 eksemplāru, apjoms — 20 lappušu.

Laikraksta speciālzdevums „Ceļvedis Izglītībā” tiks izplatīts izstādes apmeklētājiem Ķīpsalā, kā arī ievietots mūsu mājaslapā www.izglitiba-kultura.lv, piegādāts abonentiem, tirgots mazumtirdzniecībā tirdzniecības tīklā „Narvesen”.

Pieteikuma informāciju publicitātes reklāmas maketa izveidošanai iesakām iesūtīt līdz 15.02.2019., bet gatavu reklāmas maketu iesniegt PDF formātā līdz 18.02.2019.

jiem sadalot planšetdatoru „iPad 6th Gen”, grāmatnīcas „Robert’s Books” dāvanu kartes un RSU veicināšanas balvas. Konkursanti aicināti runāt iekļaut kādu no tēmām: mēs paši veidojam Latviju; manas iespējas Latvijā; kā es varu iedvesmot mainīties citus; es iedvesmoju Latviju, Latvija – mani; padarot labāku sevi, padarot labāku Latviju. Konkursā iesniedzamā runa (3–5 min.) latviešu valodā var būt jebkāda videoformātā, kas nosūtīts, izmantojot faiiem.lv, uz adresi RunasKonkurss@rsu.lv. Materiālam jāpievieno skolēna vārds, uzvārds, skola, klase un kontaktinformācija, kā arī klases audzinātāja vārds, uzvārds un kontaktinformācija. Detalizētāk lasāms konkursa nolikumā, kas publicēts RSU mājaslapā: <https://www.rsu.lv/aktualitates/runas-konkurss-vidusskoleniem>.

Līdz 8. februārim

AS „Latvenergo” aicina pamatskolēnus un skolotājus pieteikties fizikas gada vērienīgākajam notikumam – konkursam „FIZMIX eksperiments”. Valsts izglītības satura centrs 2018./2019. mācību gadu pasludinājis par fizikas gadu, tādējādi pievēršot pastiprinātu uzmanību fizikas apguvei. Konkurss, galvenais fizikas gada notikums, popularitātē audzis ik gadu, pērn sasniegto rekordlielu komandu pieteikumu skaitu – pieteicās ceturtdaļa Latvijas skolu. „Fizikas gadā” īpaši jānovērtē skolotāju loma fizikas apgušanā. Tā kā fizika nav priekšmets, kuru var apgūt bez priekšzināšanām jebkurā vecumā, ir būtiski, ka interese par to tiek

raisīta jau pamatskolā. Konkurss „FIZMIX eksperiments” ir svarīgs skolotāju un skolēnu atbalsts mācību procesā, jo caur aizraujošu konkursu, kurā var iegūt zināšanas un arī vērtīgas balvas, bērni saglabā interesi par šo priekšmetu. Skolotāji tic, ka dalība konkursā var kļūt par skolēna karjeras izvēles pagrieziena punktu, un to pierāda arvien pieaugošais komandu pieteikumu skaits,” stāsta „Latvenergo” izpilddirektors Āris Žīgurs. Lai piedalītos konkursā, līdz 8. februārim portālā www.fizmix.lv/eksperiments jāreģistrē komanda, kurā ir pieci 8. (vai) 9. klases skolēni un viens skolotājs konsultants. No 11. februāra līdz 22. martam norisināsies atlases neklātienē kārta, kurā būs jāveic aizraujoši uzdevumi un jākrāj punkti, lai iekļūtu konkursa finālā, kas notiks Rīgā 11. maijā FIZMIX fizikas festivāla laikā. Iepazīt konkursa nolikumu iespējams šeit: <https://www.fizmix.lv/eksperiments/nolikums>. Konkursā uzvarēs septiņas komandas, kas saņems vērtīgas balvas no sadarbības partneriem un iegūs ceļazīmi uz piedzīvojumiem bagātu vasaras nometni. Šogad un turpmāk „FIZMIX eksperiments” skolēnus aicinās padziļināti pētīt kādu fizikas elementu. Par šāgada centrālo tēmu izvēlēts LAIKS – galvenais mērīšanas sistēmas elements un viens no fizikas pamatelementiem. Laiks vienmēr ir bijis konstants, bet mūsdienās tas ir ieguvis gan drīz paradoksālu nozīmi. Straujāka ikdiena un spraigāka dzīve arvien biežāk liek uzdot jautājumu „Kur pazūd laiks?”. Atbildes tiks meklētas konkursa 24. sezonā. ■

Kā skolēnam izpaust sevi teātra mākslā

Amerikāņu mākslas nodarbību pasniedzēja **Denvera Kasado** darbs „**Skolēna pašizpaušme teātra mākslā**” skolotājam sniedz noderīgas idejas teātra mākslas elementu izmantošanai mācību procesā, kā arī ārpusstundu nodarbībās skolēniem vecumā no 7 līdz 16 gadiem. Autors dalās pieredzē, kuru guvis, gan vadot mākslas nodarbības nozīmīgākajās Ņujorkas teātra institūcijās, gan strādājot ar Ņujorkas valsts skolu audzēkņiem.

Šajā metodiskajā līdzeklī autors piedāvā 16 nodarbību plānus, atšķirīgas sarežģītības pakāpes uzdevumus jaunākiem un vecākiem skolēniem, pēc katras nodarbības – pārdomu jautājumus par skolēnu ieguvumiem un izjūtām. Autors apraksta dažādus savā pedagoga praksē izmantotus paņēmienus, lai rosinātu skolēnus piedzīvot teātri kā starpdisciplināru mākslu, kurā izteiksmes līdzeklis ir pats aktieris.

ciplināru mākslu, kurā izteiksmes līdzeklis ir pats aktieris.

Šis izdevums skolotājiem piedāvā lieliskas idejas, lai mācību procesā iedzīvinātu kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomas saturu. ■

Laiks atgriezties pie pagalma rotaļām!

Lienes Lasmanes grāmatā „**Pagalma mantojums**” apkopotas 32 populāras rotaļas brīvā dabā – tās savulaik spēlējusi 20. gadsimta bērni. Šis, iespējams, jaunākajai paaudzei nezināmās rotaļas, kas senāk aicināja bērnus aktīvi darboties māju pagalmos, sporta laukumos, mežā, pie jūras vai citviet, ir ne tikai daļa no mūsu visu kopīgās pagātnes, bet arī nozīmīgs kultūras mantojums, kas iekļauts Latviešu folkloras krātuvē.

Liene Lasmane ir pirmsskolas izglītības pedagoģe, kas atradusi lielisku veidu, kā uzrunāt vecākus un pedagogus, lai pievērstu uzmanību vienai no aktuālākajām mūsdienu problēmām – fizisko aktivitāšu nepietiekamībai bērnu ikdienā. Autore apgalvo: „Šis atmiņas ir mana bagātība, ko es vēlētos nodot mantojumā jaunajai paaudzei, lai rosinātu arī mūsdienu bērnus radoši un aktīvi aizvadīt brīvo laiku. Jo katrs jauns atklājums un piedzīvojums ir brīnums, kas vairo izziņas prieku.”

Līdzās rotaļu noteikumiem, nori-

ses un inventāra aprakstam ir norādīts, kurus fiziskās un intelektuālās attīstības aspektus katra rotaļa veicina.

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas asociētā profesore **Dr. paed.** Inta Bula-Biteniece ir pārliecināta: „Nav šaubu, ka šī grāmata vienlīdz patiks kā bērniem, tā pieaugušajiem – vieniem atraktīvo ilustrāciju dēļ, otriem – kā mīlu bērniņas atmiņu avots. Vēlos ticēt un cerēt, ka šis izdevums kalpos par iedvesmu mūsu bērnu – valsts nākotnes – attīstībai.” ■

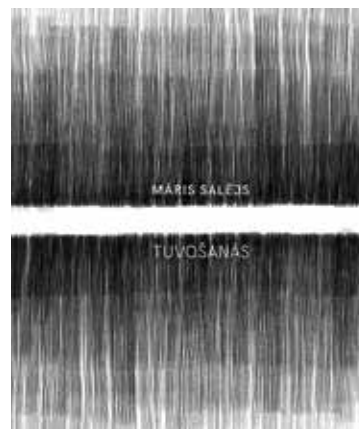
Māra Salēja piektais dzejas krājums

Nācis klajā **Māra Salēja** dzejas krājums „**Tuvošanās**”. Tas turpina apgādā „**Zvaigzne ABC**” uzsāktu kvalitatīvas mūsdienu dzejas izdevumu sēriju, kurā izdots Kristas Annas Belševicas krājums „**Medijot dzīvi**” un Ivetas Ratinikas krājums „**Tikko & tikai**”.

Dzejnieka piektais krājums „**Tuvošanās**” ir „stāsts par tuvošanās pasaulei un dzīvei caur dažādiem uztveres uzzibsnījumiem, kuros pasaule ir ļāvusi uz īsu mirkli sevi ieraudzīt un saprast. Ik brīdi līdzsvarojoties noteiktā dzīves posmā pārdzīvotā vieglumam un smagumam, izteiksmes

precizitāte saduras ar dzejoļa fonētiskā slāņa tiecību uzplēst loģiku ar melodiju. Zināmā mērā šis krājums ir nebeidzams līdzsvara punkta meklēšanas, atgūšanas ceļš” (M. Salējs). Dzejnieks atzīst, ka krājums ir lakonisks, kompakts un vienlaikus saturiski piesātināts. Tajā viņš ne tikai ar dzejnieka, bet arī ar diplomēta literatūras pētnieka skatu apspēlē motīvus, kuriem citu dzejnieku daiļradē rodas daudzveidīgas interpretācijas.

Māris Salējs latviešu mūsdienu dzejas ainavā ir viens no tiem autoriem, kurš spēj meistarīgi apvienot labāko no klasiskās dzejas

saturiskajām vērtībām ar formas un izteiksmes novatoriskumu. ■

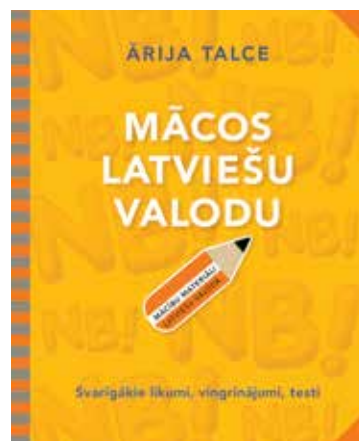
Mācies latviešu valodu ar prieku!

Grāmatas „**Mācos latviešu valodu. Svarīgākie likumi, vingrinājumi, testi**” autore **Ārija Talce** savu darbu dzīvi ir veltījusi cēlam mērķim, cenšoties integrēt krievvalodīgos jaunpieņemtos mūsu sabiedrībā. Viņa savus skolēnus allaž rosinājusi ieklausīties latviešu valodas skaistajā skanējumā un palīdzējusi viņiem izprast gramatikas sarežģītos likumus. Autore dalās pieredzē, kā viegli un ar prieku iemācīties latviešu valodu, ja tā nav dzimtā valoda.

Grāmatā rodams norādes, kā

pareizi lietot atsevišķu vārdšķiru vārdu formas un iesaistīt tās teikumos; kā iemācīties dažādu vārdšķiru vārdu izrunu un rakstību; kā paplašināt vārdu krājumu; cik svarīgi pievērst uzmanību atsevišķiem sintakses un interpunkcijas jautājumiem.

Krājumā piedāvāti arī vingrinājumi un pašpārbaudes testi, lai skolēns, praktiski darbojoties, izprastu valodas likumības un izmantotu iegūtās zināšanas un prasmes, sarunājoties un rakstot latviešu valodā. ■

Apgāda „Zvaigzne ABC” izdevumi 2018. gada decembrī

- ◆ **Ā. Talce. Mācos latviešu valodu. Svarīgākie likumi, vingrinājumi, testi**
- ◆ **Латышский язык. Первый учебник.** Latviešu valoda. Pirmā mācību grāmata
- ◆ **D. Kasado. Skolēna pašizpaušme teātra mākslā.** Metodiskais līdzeklis skolotājiem
- ◆ **V. Klišāns. Latvijas vēsture no visenākajiem laikiem līdz mūsdienām Baltijas, Eiropas un pasaules vēstures kontekstā**
- ◆ **A. Kohs-Jumītis. Latviešu karavīri Eiropas valstu militārajā dienestā**
- ◆ **Mājas mīļi. Kurš te paslēpies? Atver lodziņus!**
- ◆ **Dzīvnieku mazuļi. Kurš te paslēpies? Atver lodziņus!**
- ◆ **Veiklie pirkstiņi, 2+ (delfini).** Vinila uzlīmes
- ◆ **Veiklie pirkstiņi, 2+ (ponijs).** Vinila uzlīmes
- ◆ **Veiklie pirkstiņi, 2+ (ronis).** Vinila uzlīmes
- ◆ **Veiklie pirkstiņi, 2+ (kucēns).** Vinila uzlīmes
- ◆ **Brauksim! Koka grāmatiņa**
- ◆ **Laukos. Koka grāmatiņa**
- ◆ **Dzīvnieki.** Skani, mana grāmatiņa!
- ◆ **Vingrinām rociņu. Pavisam viegli!**
- ◆ **100 vārdi. Pavisam viegli!**
- ◆ **Sākam rēķināt. Pavisam viegli!**
- ◆ **J. un V. Grimmi. Sarkan-galvīte.** Pasaku klasika (māksliniece A. Staka)
- ◆ **J. un V. Grimmi. Vilks un septiņi kazlēni.** Pasaku klasika (māksliniece A. Staka)
- ◆ **Princešu pasakas. Pērles, kas mirdz cauri gadiem**
- ◆ **R. Skotons. Runcis Puncis slepenais aģents!**
- ◆ **K. Hāgerups. Meitene, kas gribēja izglābt grāmatas**
- ◆ **A. Lindgrēne. Brālītis un Karlsons, kas dzīvo uz jumta** (ar krāsainām ilustrācijām)
- ◆ **K. S. Lūiss. Nārnija, 7. Pēdējā kauja**
- ◆ **R. R. Rasela. Maksa Kramblija dēkas. Pamat-skolas haoss**
- ◆ **T. Pračets. Pilna cepure debesu**
- ◆ **Jautras prāta spēles.** 5–6 gadi
- ◆ **I. Ziemāns. Pelķīte**
- ◆ **L. Lasmane. Pagalma mantojums.** 32 āra rotaļas
- ◆ **M. Salējs. Tuvošanās.** Dzeja
- ◆ **R. Bula. Stopētāju lieta.** Romāns. „Zvaigznes” detektīvu klubs
- ◆ **K. Račko. Samaitātā.** Romāns
- ◆ **E. Gūtmane, Ē. Kūlis. Viņu laiks. Egons un Edīte.** Dokumentāla proza
- ◆ **B. Restlunda. Monmartras šarms.** Romāns
- ◆ **R. Dēnerte. Zahera viesnīca.** Romāns
- ◆ **S. Larka. Cerība pasaules malā.** Romāns
- ◆ **A. Sapkovskis. Likteņa zobens.** Romāns
- ◆ **L. Rozentāls. Visam ir nozīme.** Esejas par garīgo izaugsmi
- ◆ **G. Goldšneiders. Astroloģija tev un man**
- ◆ **K. D. Singa. Uz nāves sliedēm**
- ◆ **Dž. Endersa. Par zarnu šarmu** (atk., papildināts izd.)
- ◆ **N. Smāļinskis. 100 stāsti par Latviju.** Albums

Spēles gudriem bērniem

Bērniem prāta asināšanai lieti noderēs izdevumi „**Prāta spēles gudriem bērniem**” un „**Matemātikas spēles gudriem bērniem**”. Katra grāmata piedāvā vairāk nekā 100 dažādu uzdevumu prāta asināšanai un aktīvai domāšanai. Šajos izdevumos skolēni atradīs sudoku, labirintus, kuģu šaušanas un mīnu meklēšanas uzdevumus, atmiņas testus; laika rēķinus, skaitļu piramīdas un bilžu vienādojumus. ■

